

Manual Penemuramah Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan

Manual ini adalah adaptasi dari Manual Penemuramah Autopsi Lisan yang digunakan dalam *Study on Determination of Cause of Deaths in Malaysia* oleh Institut Kesihatan Umum: NMRR-13-1369-18689 (IIR)

Editor untuk adaptasi dari Manual Penemuramah Autopsi Lisan:

1. Dr Nor Saleha Ibrahim Tamin
2. Dr Ismawati Ismail

KANDUNGAN

	MUKA SURAT
1. PENDAHULUAN	1
1.1 Apakah itu verifikasi data penyebab kematian yang tidak disahkan secara perubatan	1
2. TUGAS DAN TANGGUNGJAWAB PENEMURAMAH VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN	1
2.1 Persetujuan dan Kerahsiaan	2
3. ISU-ISU PENTADBIRAN DAN ARAHAN UMUM	2
3.1 Pekeliling	2
3.2 Peralatan yang diperlukan	2
3.3 Penyelarasian	3
4. PEMILIHAN WARIS / PEMAKLUM	3
4.1 Mendapatkan kepercayaan dan kerjasama waris / pemaklum	3
4.2 Bagaimana untuk memilih waris / pemaklum yang terbaik dalam penyelidikan ini	3
4.3 Bagaimana untuk memulakan interaksi dengan waris / pemaklum	4
4.4 Memilih suasana yang sesuai untuk temuramah	4
4.5 Bagaimana berhadapan dengan responden yang sukar memberi kerjasama	4
4.6 Bagaimana berhadapan dengan pemerhati semasa temuramah	4
4.7 Apa yang perlu dilakukan apabila tiada waris / pemaklum atau waris / pemaklum enggan ditemuramah	5
4.8 Masalah Bahasa	5
4.9 Bagaimana untuk menjawab soalan atau pertanyaan lazim berkaitan Sistem Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan Ini	5
5. BAGAIMANA MENJALANKAN TEMURAMAH	6
5.1 Memperkenalkan diri anda sebagai penemuramah	6
5.2 Mengelakkan ‘Eye Contact’	7
5.3 Membina hubungan dengan waris / pemaklum	7
5.4 Bagaimana untuk membaca soalan-soalan	7
5.5 Corak langkuan dan seksyen khusus	7
5.6 Borang Soal Selidik Verifikasi Penyebab Kematian di Malaysia	8
5.7 Pembetulan Kesilapan	8

	MUKA SURAT
6 ARAHAN SOALAN UNTUK MUKA SURAT DEPAN	9
SEKSYEN A. LATAR BELAKANG SI MATI	9
SEKSYEN B. LATAR BELAKANG TEMURAMAH	11
SEKSYEN C. PERSETUJUAN	12
SEKSYEN D. MAKLUMAT WARIS / PEMAKLUM	12
7 ARAHAN SOALAN BORANG SOAL SELIDIK VERIFIKASI PENYEBAB KEMATIAN DI MALAYSIA (ATAS 12 TAHUN) – VA 01/2017.	13
SEKSYEN 1. RESPON “OPEN ENDED” DAN KOMEN SERTA PEMERHATIAN PENEMURAMAH	13
SEKSYEN 2. KECEDERAAN / KEMALANGAN	13
SEKSYEN 3. SENARAI GEJALA	14
SEKSYEN 4. SOALAN UNTUK PEREMPUAN	26
SEKSYEN 5. ALKOHOL DAN TEMBAKAU	28
SEKSYEN 6. SEJARAH PENYAKIT KRONIK SI MATI	30
SEKSYEN 7. REKOD KESIHATAN	33
8 ARAHAN SOALAN BORANG SOAL SELIDIK VERIFIKASI PENYEBAB KEMATIAN DI MALAYSIA (BAWAH 12 TAHUN) – VA 02/2017.	35
SEKSYEN 1. RESPON “OPEN ENDED” DAN KOMEN SERTA PEMERHATIAN PENEMURAMAH	35
SEKSYEN 2. LATAR BELAKANG	35
SEKSYEN 3. SEJARAH KEHAMILAN	39
SEKSYEN 4. KEMATIAN NEONATAL	41
SEKSYEN 5. KEMATIAN BAYI DAN KANAK-KANAK	48
SEKSYEN 6. REKOD KESIHATAN	55
9 GLOSARI ISTILAH	58

MANUAL PENEMURAMAH VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN

1. PENDAHULUAN

Manual ini bertujuan untuk memberi maklumat yang diperlukan oleh penemuramah Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan dalam menjalankan temuramah secara sistematik untuk memastikan kesahihan (validiti) dan kebolehulangan (reliabiliti) maklumat-maklumat yang diperolehi. Ianya akan menerangkan secara terperinci tugas dan tanggungjawab penemuramah di lapangan dan digunakan sebagai bahan latihan dan rujukan bagi menjalankan temuramah.

1.1 APAKAH ITU VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN

Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan adalah aktiviti temuramah menggunakan borang soal selidik yang akan dijalankan kepada waris / pemaklum yang mengenali si mati (terutama sekali ahli keluarga terdekat) secara mendalam. Ianya bertujuan untuk mendapatkan secara kasar penyebab kematian apabila tiada maklumat berkaitan perkara tersebut. Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan tidak bertujuan untuk mengantikan sijil kematian yang dikeluarkan oleh pihak kerajaan dalam sesbuah komuniti. Selain daripada itu, terdapat beberapa penyebab kematian yang sukar untuk dipastikan menggunakan Verifikasi Data Penyebab Kematian (sebagai contoh malaria di kalangan kanak-kanak). Walaubagaimanapun, kekurangan ini tidak sepatutnya menjadi penghalang untuk Verifikasi Data Penyebab Kematian digunakan sebagai salah satu sumber untuk menentukan penyebab kematian dalam komuniti.

2. TUGAS DAN TANGGUNGJAWAB PENEMURAMAH VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN

Sebagai penemuramah, anda perlu:

- a) Mendapatkan senarai kematian yang berlaku dalam kawasan anda daripada penyelaras daerah.
- b) Melawat keluarga si mati untuk mendapatkan tarikh temujanji untuk menjalankan temuramah menggunakan Borang Soal-selidik Verifikasi Penyebab Kematian di Malaysia (VA 01/2017 dan VA 02/2017)
- c) Menjalankan temuramah dengan ahli keluarga si mati pada tarikh yang telah dipersetujui bersama dan melengkapkan keseluruhan borang soal selidik yang disediakan.
- d) Menghantar borang soal selidik yang telah disempurnakan dan laporan kepada penyelaras dalam jangkamasa yang telah ditetapkan.

2.1 PERSETUJUAN DAN KERAHSIAAN

Persetujuan bermaksud waris / pemaklum bersetuju untuk ditemuramah. Sekiranya waris / pemaklum tidak bersetuju, penemuramah perlu menghormati keputusan mereka dan tidak perlu meneruskan temuramah.

Semua anggota kesihatan yang terlibat dalam menjalankan sistem Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan perlu memastikan kerahsiaan maklumat si mati pada setiap waktu. Oleh itu, amatlah penting untuk merahsiakan segala maklumat yang diperolehi semasa menjalankan temuramah. Anda tidak dibenarkan untuk membincangkan, bercakap atau menunjukkan borang temuramah anda dengan individu yang tidak berkaitan. Anda juga perlu mengisi sendiri borang soal-selidik dan menjaga borang soal selidik yang telah lengkap dengan berhati-hati agar tidak dapat dilihat oleh individu yang tidak berkaitan.

Aktiviti menemuramah waris / pemaklum bukanlah satu perkara yang mudah. Seringkali anda akan mendapati bahawa perkembangan dan perjalanan kerja anda adalah tidak mengikut jadual yang telah ditetapkan walaupun anda telah mencuba sebaik mungkin untuk menyiapkan segala tugas. Anda tidak harus berputus asa. Jangan sesekali memalsukan maklumat dengan mengisi sendiri borang soal selidik sedangkan proses temuramah tidak dilaksanakan. Data tidak mempunyai sebarang nilai apabila ianya tidak tepat atau palsu. Pelbagai kawalan kualiti akan dilaksanakan untuk memastikan data yang diperolehi adalah sahih.

Selain dari itu, aktiviti temuramah Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan ini adalah satu perkara yang mungkin sensitif kepada waris / pemaklum. Penemurah perlu memerhatikan perkara tersebut dan memberhentikan seketika aktiviti temuramah jika perkara tersebut berlaku.

3. ISU-ISU PENTADBIRAN DAN ARAHAN UMUM

3.1 PEKELILING

Pelaksanaan sistem Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan ini adalah berdasarkan Surat Pekeliling Ketua Pengarah Kesihatan Bil. 6/2017.

3.2 PERALATAN YANG DIPERLUKAN:

Peralatan-perlatan yang diperlukan semasa menjalankan aktiviti temuramah waris / pemaklum adalah:

- a) Maklumat si mati yang diperoleh daripada Senarai Pendaftaran Kematian Jabatan Pendaftaran Negara (JPN)
- b) Borang Soal Selidik Verifikasi Penyebab Kematian Di Malaysia (Bawah 12 Tahun dan Atas 12 Tahun)
- c) Alatulis yang berkaitan
- d) Buku Panduan dan Prosedur Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan (untuk rujukan sekiranya diperlukan)

3.3 PENYELARASAN

Semua aktiviti penemuramah dan hasil temuramah akan sentiasa diselia oleh penyelaras yang dilantik oleh Pegawai Kesihatan Daerah masing-masing.

4. PEMILIHAN WARIS / PEMAKLUM

4.1 MENDAPATKAN KEPERCAYAAN DAN KERJASAMA WARIS / PEMAKLUM

Untuk memastikan bahawa waris / pemaklum akan memberikan kerjasama sepenuhnya (dengan memberikan maklumat yang tepat) semasa temuramah dilaksanakan, anda perlu terlebih dahulu mendapatkan kepercayaan waris / pemaklum. Oleh itu, anda perlulah menunjukkan sikap yang profesional dan mesra dalam menjalankan tugas. Selain dari itu, penampilan anda juga merupakan perkara yang sangat kritikal. Anda dinasihatkan untuk memakai pakaian seragam atau pakaian rasmi pejabat dan menggunakan kenderaan jabatan semasa menjalankan temuramah. Pastikan penampilan dan pakaian anda adalah kemas dan bersih. Anda juga perlu berinteraksi dengan waris / pemaklum dalam suasana yang mesra dan profesional.

Anda perlu meyakinkan waris / pemaklum bahawa kerahsiaan maklumat si mati yang diberikan oleh mereka adalah terjamin dan tiada sebarang maklumat yang akan didedahkan kepada individu yang tidak berkaitan.

4.2 BAGAIMANA UNTUK MEMILIH WARIS / PEMAKLUM YANG TERBAIK

Waris / pemaklum adalah individu utama yang akan memberikan maklumat berkaitan si mati. Seboleh-bolehnya beliau adalah orang yang ada bersama si mati pada saat kematian berlaku. Kebiasaannya ketua keluarga atau pasangan si mati (suami atau isteri) adalah individu terbaik untuk menjadi waris / pemaklum bagi temuramah ini. Sekiranya kematian melibatkan bayi atau kanak-kanak, ibu si mati merupakan individu terbaik untuk ditemuramah. Sekiranya mereka tiada pada masa lawatan kali pertama, penemuramah perlu mendapatkan temujanji untuk bertemu dan menemuramah mereka pada tarikh dan masa yang sesuai. Sekiranya mereka tiada di dalam kawasan atau berada di kawasan luar, anda bolehlah menemuramah ahli keluarga atau saudara mara yang paling tua (di kalangan mereka yang berumur 18 tahun ke atas). Sekiranya itu juga tiada, maka bolehlah temuramah dijalankan ke atas lain-lain individu (18 tahun ke atas), yang bukan saudara-mara kepada si mati tetapi rapat atau tinggal bersama si mati.

Susunan keutamaan waris / pemaklum adalah seperti berikut:

- a) Ketua isi rumah atau pasangan (suami atau isteri) si mati
- b) Ibu bapa (sebaiknya ibu) atau penjaga
- c) Ahli keluarga atau saudara terdekat yang paling tua (berumur sekurang-kurangnya 18 tahun)
- d) Bukan saudara-mara kepada si mati tetapi rapat atau tinggal bersama si mati (berumur sekurang-kurangnya 18 tahun)

4.3 BAGAIMANA UNTUK MEMULAKAN INTERAKSI DENGAN WARIS / PEMAKLUM

Pastikan anda memulakan interaksi secara positif. Jangan menggunakan pendekatan seperti berikut “Adakah anda sibuk?” atau “Bolehkah anda meluangkan masa antara 15 hingga 30 minit?”. Anda sepatutnya menunjukkan rasa simpati atau mengucapkan takziah ke atas kematian sebelum memulakan temuramah seperti berikut: “Saya ingin bertanyakan beberapa soalan kepada anda (tuan/puan/encik/cik)” atau “Saya ingin berbual dengan anda (tuan/puan/encik/cik) untuk seketika”. Namun, sekiranya waris / pemaklum memberi jawapan bahawa mereka tidak mahu ditemuramah dan berbual dengan anda, anda perlu akur dan menghormati keputusan tersebut. Anda perlu menanyakan waris / pemaklum masa dan tarikh yang sesuai untuk anda datang semula dan menjalankan temuramah. Sekiranya waris / pemaklum bertanyakan sebarang persoalan, jawablah soalan tersebut dengan betul, jujur dan setakat kemampuan anda.

4.4 MEMILIH SUASANA YANG SESUAI UNTUK TEMURAMAH

Suasana yang terbaik untuk menjalankan temuramah adalah di satu sudut rumah yang mana anda dan waris / pemaklum dapat berinteraksi dengan agak ‘sulit’ dan tanpa gangguan. Walaubagaimanapun, anda perlu bersedia dengan keadaan di mana lain-lain ahli keluarga juga akan turut serta berada berhampiran anda semasa temuramah dijalankan. Jika keadaan ini berlaku, cuba hadkan atau kurangkan bilangan ahli keluarga yang akan turut serta dalam temuramah.

4.5 BAGAIMANA BERHADAPAN DENGAN WARIS / PEMAKLUM YANG SUKAR MEMBERI KERJASAMA

Terdapat banyak keadaan di mana waris / pemaklum akan merasa marah dan enggan menjawab soalan anda semasa temuramah dijalankan. Jika perlu, tekankan kepada waris / pemaklum berkaitan kerahsiaan maklumat yang diberikan oleh beliau. Sebagai contoh, terangkan kepada waris / pemaklum bahawa tiada nama individu yang akan didedahkan atau digunakan dalam sebarang keadaan. Sekiranya waris / pemaklum enggan memberikan kerjasama:

- a) Ambil masa seketika dan cuba bercakap dengan waris / pemaklum serta bertanya beberapa soalan.
- b) Menjadualkan semua lawatan ke rumah tersebut dan menyelesaikan atau menamatkan temuramah yang tertangguh.

4.6 BAGAIMANA BERHADAPAN DENGAN PEMERHATI SEMASA TEMURAMAH

Akan terdapat beberapa keadaan di mana anda akan berhadapan dengan lebih dari seorang individu semasa temuramah dijalankan. Sebagai contoh, suami waris / pemaklum akan hadir bersama semasa temuramah berkaitan anak mereka dijalankan, atau mungkin ibu mentua memohon untuk hadir sama. Selain dari itu, jiran tetangga juga mungkin berminat untuk turut sama memerhatikan temuramah yang sedang dijalankan. Dalam keadaan begini, adalah mustahak untuk menerangkan kepada waris / pemaklum berkaitan kerahsiaan dan privasi temuramah. Antaranya, anda boleh:

- a) Mencadangkan agar temuramah dilaksanakan di tempat lain

- b) Memohon agar individu selain dari waris / pemaklum meninggalkan sesi temuramah tersebut dan hanya datang semula apabila temuramah selesai.
- c) Menjadualkan semua lawatan ke rumah tersebut dan menyelesaikan atau menamatkan temuramah yang tertangguh.

4.7 APA YANG PERLU DILAKUKAN APABILA TIADA WARIS / PEMAKLUM ATAU WARIS / PEMAKLUM ENGGAN DITEMURAMAH

Jika waris / pemaklum yang berkaitan (seperti yang diterangkan di atas) tidak dapat dijumpai, anda perlu bertanyakan kepada lain-lain ahli keluarga atau jiran tetangga bilakah anda boleh berjumpa dengan waris / pemaklum tersebut. Tinggalkan pesanan bahawa anda akan datang semula apabila waris / pemaklum tersebut telah berada di rumah. Jangan lupa untuk mencatatkan tarikh temuramah di dalam buku nota persendirian anda.

Anda perlu melakukan sekurang-kurangnya **tiga kali lawatan** ke kediaman waris / pemaklum. Sekiranya selepas tiga kali lawatan, anda masih gagal bertemu dengan waris / pemaklum yang sepatutnya, maka anda bolehlah meninggalkan rumah tersebut tanpa perlu menjalankan temuramah dan memaklumkan kepada penyelaras anda. Temuramah tidak sepatutnya dijalankan ke atas individu yang tidak layak.

4.8 MASALAH BAHASA

Anda mungkin akan mengalami masalah bahasa semasa menjalankan temuramah. Mungkin terdapat dialek bahasa yang anda tidak fahami. Sekiranya isi rumah atau waris / pemaklum bercakap dalam bahasa yang tidak anda fahami, anda perlu cuba mencari penterjemah di kalangan ahli isi rumah. Jika tiada penterjemah di dalam rumah tersebut, sila berhubung dengan penyelaras anda. Penyelaras anda mungkin akan dapat menghantar lain-lain anggota yang boleh bertindak sebagai penterjemah / penemuramah.

4.9 BAGAIMANA UNTUK MENJAWAB SOALAN ATAU PERTANYAAN LAZIM BERKAITAN SISTEM VERIFIKASI DATA PENYEBAB KEMATIAN YANG TIDAK DISAHKAN SECARA PERUBATAN INI

Terdapat beberapa soalan lazim yang sering ditanyakan oleh waris / pemaklum. Antara soalan tersebut adalah :

Soalan: Siapakah yang mendapat faedah dari Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan ini?

Jawapan: Maklumat yang diperolehi dalam Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan ini akan dapat digunakan oleh pihak kerajaan terutamanya Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dalam merancang dan membuat polisi atau program untuk mencegah penyakit serta mengurangkan kematian pra-matang yang berlaku di Malaysia. Maklumat ini juga dapat digunakan untuk membuat unjuran keperluan tenaga pakar dalam bidang kesihatan.

Soalan: Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan ini hanya membazirkan masa dan wang sahaja.

Jawapan: Verifikasi Data Penyebab Kematian melalui temuramah yang dijalankan adalah kaedah yang paling “efektif dari segi kos” dalam memastikan data dan maklumat yang diperolehi adalah berkualiti tinggi. Tanpa data dan maklumat tersebut, pihak pembuat polis atau dasar tidak akan dapat membuat perancangan dan polisi yang bersesuaian untuk kepentingan penduduk Malaysia. Data-data ini akan membolehkan kadar kematian mengikut umur, jantina dan sebab kematian dikira. Kerjasama dari anda akan dapat menjadikan data yang lebih lengkap diperolehi.

Soalan: Saya tidak mempunyai masa untuk temuramah.

Jawapan: Temuramah ini hanya melibatkan beberapa soalan berkaitan kematian ahli keluarga anda. Pelbagai usaha telah dirancang agar masa diperlukan adalah paling minima dan juga sebarang ketidakselesaan dapat dikurangkan. Kerjasama anda adalah amat penting dalam memastikan maklumat yang tepat berkaitan kematian ahli keluarga tersebut dapat diperolehi.

Soalan: Bagaimana saya ingin memastikan kerahsiaan maklumat yang diberi?

Jawapan: Sebagai penemuramah, saya dilarang untuk berkongsi maklumat yang diperolehi. Selain dari itu, kesemua anggota di semua peringkat telah diarahkan agar memastikan kerahsiaan maklumat yang diterima oleh mereka adalah terpelihara. Maklumat yang anda berikan akan dikumpulkan bersama-sama maklumat dari waris / pemaklum lain dan hanya akan dimuktamadkan secara berkumpulan di peringkat Ibu Pejabat KKM. Maklumat berkaitan si mati dan waris / pemaklum secara individu tidak akan didedahkan.

5. BAGAIMANA MENJALANKAN TEMURAMAH

5.1 MEMPERKENALKAN DIRI ANDA SEBAGAI PENEMURAMAH

Pengenalan diri adalah sangat penting. Pastikan anda memakai tanda nama jabatan (*name-tag*). Memandangkan waktu lawatan adalah sangat sensitif kerana kemungkinan ada ahli keluarga yang masih berkabung, adalah amat mustahak untuk penemuramah bersifat sopan semasa memperkenalkan diri. Berikut adalah contoh pengenalan diri yang boleh anda gunakan.

Nama saya ialah [sebutkan nama anda]. Saya merupakan (nyatakan jawatan dan tempat bertugas anda). Saya difahamkan bahawa salah seorang ahli keluarga anda telah meninggal dunia. Saya turut bersimpati dengan kehilangan tersebut. Untuk tujuan meningkatkan penjagaan dan perkhidmatan kesihatan di Malaysia, kami perlu menjalankan soal-selidik untuk mendapatkan maklumat berkaitan kematian yang berlaku di rumah (disahkan oleh Polis). Sehubungan dengan itu, saya ingin berbual dan bertanyakan soalan berkaitan keadaan kesihatan [sebutkan nama si mati] yang membawa kepada kematian beliau.

5.2 MENGEKALKAN EYE CONTACT

Pastikan bahawa anda sentiasa memandang waris / pemaklum sepanjang temuramah dijalankan. Ini adalah penting untuk memastikan bahawa waris / pemaklum selesa dengan kehadiran anda untuk menyelesaikan temuramah ini.

5.3 MEMBINA HUBUNGAN DENGAN WARIS / PEMAKLUM

Adalah amat penting untuk anda membina hubungan yang baik bersama waris / pemaklum sebelum membincangkan berkaitan si mati dengan mereka. Terangkan berkaitan temuramah yang akan dijalankan dan cuba menjawab setiap persoalan yang diajukan oleh waris / pemaklum dengan jujur.

5.4 BAGAIMANA UNTUK MEMBACA SOALAN-SOALAN

Baca setiap soalan dengan lengkap dan tepat sebagaimana ia ditulis pada borang soal selidik. Adalah penting untuk anda membaca soalan dengan perlahan-lahan dan jelas supaya waris / pemaklum dapat memahaminya. Untuk soalan pelbagai pilihan, baca setiap pilihan jawapan secara perlahan-lahan dan berhati-hati.

Jika waris / pemaklum tidak dapat menjawab soalan atau kelihatan tidak selesa dengan soalan yang diajukan, anda boleh melakukan “siasatan” untuk mendapatkan jawapan. Ini bermaksud menanyakan soalan-soalan yang hampir sama dengan soalan yang berkaitan untuk membantu waris / pemaklum mengingat sesuatu keadaan. Sebagai contoh, jika waris / pemaklum tidak dapat mengingati siapa yang menyambut kelahiran bayi, anda boleh cuba dengan menanyakan soalan seperti berikut “Siapakah yang ada bersama anda semasa proses kelahiran”. Gunakan pertimbangan anda semasa melakukan proses “siasatan”. Ingat, ini ada masa yang sangat sensitif kepada waris / pemaklum dan kita tidak mahu mengeruhkan lagi suasana.

5.5 CORAK LANGKAUAN DAN SEKSYEN KHUSUS

Terdapat banyak corak langkauan pada borang soal selidik. Pastikan anda membaca arahan dengan teliti untuk mengelak pengulangan soalan kepada waris / pemaklum. Jika anda keliru semasa temuramah atau terlepas seksyen tertentu, cuba untuk kembali ke seksyen tersebut pada akhir temuramah temuramah.

Terdapat beberapa seksyen khusus dalam borang soal selidik ini. Borang Soal Selidik Verifikasi Penyebab Kematian Di Malaysia (Bawah 12 Tahun) mengandungi bahagian untuk kematian neonatal (Seksyen 3: Sejarah Kehamilan dan Seksyen 4: Kematian Neonatal) dan bagi kematian bayi / kanak-kanak sahaja (Seksyen 5: Kematian Bayi dan Kanak-kanak). Borang Soal Selidik Verifikasi Penyebab Kematian Di Malaysia (Atas 12 Tahun) mempunyai seksyen khusus pada Kesihatan Wanita bagi kematian wanita sahaja.

5.6 ARAHAN-ARAHAN AM UNTUK MELENGKAPKAN BORANG SOAL SELIDIK VERIFIKASI PENYEBAB KEMATIAN DI MALAYSIA

1. Baca semua soalan dengan tepat seperti yang ditulis. Ini akan memastikan semua waris / pemaklum ditanya soalan dengan cara yang sama.
2. Beberapa soalan mengandungi beberapa perkataan dalam kurungan, contohnya "... [/ beliau] ..." atau "[Adakah anda / Adakah <NAMA> ibu] ..." Baca sama ada kata-kata sebelum atau selepas garis condong (slash), bergantung kepada kesesuaian semasa temuramah.
3. Beberapa soalan mengandungi lebih daripada satu jawapan. Ikut arahan pada setiap soalan yang memberitahu anda samada untuk membaca atau tidak pilihan jawapan untuk waris / pemaklum. Arahan di dalam soal selidik ditulis dalam huruf condong (italics).
4. Rekodkan tarikh dalam ruang yang disediakan:
hh = hari bulan (jika kurang daripada "10", maka angka pertama adalah "0")
bb = bulan tahun ini (Januari = 01, Februari = 02, = 03 Mac, April = 04, = Mei 05,
Jun = 06, Julai = 07, Ogos = 08, September = 09 Oktober = 10, November =
11 dan Disember = 12)
tttt = tahun (sebagai contoh, "tttt" bagi tahun 2006 ialah "2006").
5. Rekodkan Bulan, Hari, Jam dan Minit, dengan menggunakan:
1 Bulan = 28 Hari
1 Hari = 24 jam
6. Terdapat beberapa jawapan memerlukan maklumat yang lebih khusus (contohnya, "lain-lain (nyatakan) ____". Rekodkan jawapan waris / pemaklum (contohnya, "pusat kesihatan" atau "abang").

***** Perhatikan bahawa waris / pemaklum akan lebih cenderung untuk memberikan jawapan yang mereka fikir akan memuaskan / menyenangkan penemuramah. Oleh itu, adalah amat penting bahawa anda kekal neutral terhadap perkara yang terdapat dalam temuramah. Jangan tunjukkan apa-apa kejutan, penerimaan atau penolakan jawapan waris / pemaklum dengan nada suara atau ekspresi muka.

5.7 PEMBETULAN KESILAPAN

Kesilapan mungkin berlaku di lapangan. Jika anda membuat kesilapan semasa menandakan jawapan, jangan lakukan pembetulan dengan memadam maklumat. Sebaliknya, batalkan ruang yang memerlukan pembetulan, dan pastikan bahawa catatan asal masih boleh dibaca. Tulis nama anda (*initials*) di sebelah jawapan yang betul. Jangan menulis pada nombor atau teks semasa membuat pembetulan. Pembetulan boleh dibuat oleh penemuramah Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan yang telah dilantik / ditetapkan sahaja.

Sebagai contoh di bawah, penemuramah menanda "Ya" dengan tidak sengaja. Jadi, ia dibatalkan dengan tanda satu garis. Penemuramah tersebut kemudian memeriksa semula dan menanda kotak jawapan yang betul, "Enggan menjawab", dan meletakkan singkatan nama beliau sebelahnya.

6. ARAHAN SOALAN UNTUK MUKA SURAT DEPAN

6.1 MUKA SURAT DEPAN

Helaian depan / muka surat depan perlu dilengkapkan.

Seksyen A: Latar belakang tentang si mati

Seksyen B: Latar belakang temuramah

Jika lebih daripada satu waris / pemaklum ditemuramah, penemuramah perlu mengisi muka surat depan untuk setiap waris / pemaklum baru dan tuliskan pada muka surat depan pada bahagian yang telah dijawab oleh waris / pemaklum baru. Ingat, setiap waris / pemaklum baru mesti sekurang-kurangnya berumur 18 tahun.

SEKSYEN A: LATAR BELAKANG SI MATI

1.1 Tarikh lahir (jika diketahui)

Catatkan tarikh lahir si mati berdasarkan No. Kad Pengenalan yang tercatat di dalam Senarai Pendaftaran Kematian yang diterima dari JPN. Jika tidak ada (contoh; kad pengenalan lama), anda juga boleh meminta tarikh lengkap kelahiran si mati daripada waris / pemaklum. Lazimnya waris / pemaklum, terutamanya orang dewasa, tahu tahun mereka dilahirkan tetapi tidak umur mereka. Jika tarikh lahir penuh tidak diketahui, maka tahun kelahiran sudah mencukupi dan hendaklah ditulis dalam ruang yang disediakan. Sebagai contoh, jika tahun kelahiran tahun 1954, tuliskan:

____/____/1954

Jika tarikh lahir tidak diketahui, tetapi umur diketahui, anda boleh mengira tahun dengan menolak umur dari tahun kematian dan isikan tahun yang diperolehi dalam ruang yang disediakan.

Jika tarikh lahir si mati atau umur tidak diketahui, anda boleh menanyakan waris / pemaklum jika dia mengingat apa-apa peristiwa bersejarah (di kampung, daerah, wilayah, negara, atau dunia) yang boleh dikaitkan dengan tahun si mati dilahirkan. Gunakan kalender peristiwa bersejarah untuk membantu anda membuat anggaran tarikh kelahiran si mati.

1.2 Nama si mati (jika lebih daripada 1 bulan)

Rekodkan nama si mati. Dalam keadaan tertentu, sebagai contoh jika si mati adalah seorang kanak-kanak berumur kurang daripada 1 bulan, nama mungkin belum ditetapkan. Dalam hal ini anda boleh membiarkan kosong.

1.3 Nama ibu (jika meninggal kurang daripada 12 tahun)

Jika kematian berusia kurang daripada 12 tahun, catatkan nama ibu.

1.4 Nama bapa (jika meninggal kurang daripada 12 tahun)

Jika kematian berusia kurang daripada 12 tahun, catatkan nama bapa.

1.5 Jantina si mati

Jantina hendaklah direkodkan dengan teliti. Rekodkan "Lelaki" jika si mati adalah seorang budak lelaki atau lelaki dewasa. Rekod "Perempuan" jika si mati adalah seorang budak perempuan atau perempuan dewasa.

Tandakan pada satu pilihan jawapan: 1. Lelaki; 2. Perempuan.

1.6 Tarikh kematian

Isikan tarikh, bulan, dan tahun kematian di ruang yang disediakan. Sebagai contoh, jika waris / pemaklum memberitahu anda bahawa si mati meninggal dunia pada 15 Mei, 2006, tuliskan tarikh ini seperti berikut: 15/05/2006

1.7 Umur terakhir si mati yang diketahui

Tanyakan waris / pemaklum umur terakhir si mati yang diketahui. Jika si mati meninggal kurang daripada satu bulan, rekodkan bilangan hari sahaja. Jika si mati meninggal kurang daripada satu tahun, catatkan bilangan bulan sahaja. Jika si mati telah meninggal satu tahun atau lebih, catatkan bilangan tahun sahaja. Rekod "00" hari jika si mati telah meninggal kurang daripada 1 hari.

1.8 Apakah status perkahwinan si mati?

Tanya waris / pemaklum status perkahwinan si mati pada masa kematian. Jika si mati adalah layak untuk berkahwin, tanya waris / pemaklum: "Apakah status perkahwinan (nama si mati)?" Kodkan jawapan waris / pemaklum kepada salah satu daripada kategori berikut: Tandakan pada satu pilihan jawapan: 1. Bujang; 2. Berkahwin; 3. Janda/Duda; 8. Enggan jawab; 5. Tidak tahu.

1.9 Tahap pendidikan terakhir si mati

Dapatkan maklumat terbaik tahap pendidikan terakhir si mati. Tandakan pada satu pilihan jawapan yang paling sesuai.

1.10 Pekerjaan terakhir si mati

Jika si mati pernah berkerja, tanyakan waris / pemaklum apakah pekerjaan terakhir yang dilakukan oleh si mati. Dapatkan jawapan terbaik. Tandakan pada satu pilihan jawapan yang paling sesuai.

SEKSYEN B. LATAR BELAKANG TEMURAMAH

1.1 Bahasa yang digunakan semasa temuramah.

Tuliskan bahasa yang digunakan semasa temuramah dijalankan.

1.2 Nama Penemuramah

Tuliskan nama penuh anda.

1.3 Nombor ID penemuramah

Tuliskan No. Kad Pengenalan anda

1.4 Tarikh temujanji bagi sesi temuramah:

Tarikh cubaan temuramah pertama

Catatkan tarikh kali pertama anda mencuba untuk menemubual waris / pemaklum.

Tarikh percubaan temuramah kedua

Rekodkan maklumat ini sekiranya temuramah pertama gagal. Ini akan mengingatkan anda bila untuk kembali ke rumah di mana temuramah dijalankan.

Tarikh percubaan temuramah ketiga

Rekodkan maklumat ini sekiranya percubaan temuramah yang pertama dan kedua gagal. Ini akan mengingatkan anda bila untuk kembali menjalankan temuramah.

Tarikh temuramah berjaya dilengkapkan

Rekodkan tarikh temuramah yang berjaya.

Tarikh borang disemak oleh penyelaras

Tarikh ini akan direkodkan oleh penyelaras anda.

1.5 Alamat terakhir si mati

Tuliskan alamat terakhir si mati.

1.6 Lakarkan peta jika perlu

Jika perlu, anda boleh membuat lakaran tunjuk arah ke rumah tersebut.

SEKSYEN C. PERSETUJUAN

PENEMURAMAH: Sebelum memulakan temuramah, pastikan waris/pemaklum tidak keberatan dan bersetuju unuk ditemuramah. Jika jawapan adalah "Ya" teruskan ke Seksyen D. Jika jawapannya adalah "Tidak", maka ucap terima kasih kepada waris / pemaklum atas masa yang telah diluangkan dan tamatkan temuramah.

SEKSYEN D: MAKLUMAT WARIS / PEMAKLUM

1.1 Nama waris / pemaklum utama

Tanya nama waris / pemaklum. Anda boleh memanggil waris / pemaklum dengan nama tersebut semasa temuramah.

1.2 Alamat waris / pemaklum

Jika alamat waris / pemaklum tidak sama dengan alamat terakhir si mati, nyatakan alamat terkini waris / pemaklum.

1.3 No. Telefon waris / pemaklum

Nyatakan nombor telefon yang mudah dihubungi.

1.4 Apakah hubungan waris / pemaklum utama dengan si mati?

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ibu ; 2. Bapa; 3. Nenek; 4. Datuk; 5. Makcik; 6. Pakcik; 7. Penyambut kelahiran 8. Lain-lain (sila nyatakan)

1.5 No. Kad Pengenalan waris / pemaklum utama

Nyatakan nombor kad pengenalan waris / pemaklum utama (baru atau lama)

1.6 Berapakah umur waris / pemaklum utama?

Ini adalah ruang 2 digit. Rekodkan umur dalam tahun, 1 digit bagi setiap ruang kosong.

1.7 Tahap pendidikan waris / pemaklum utama

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja bagi tahap pendidikan waris / pemaklum utama.

1.8 Pekerjaan waris / pemaklum

Nyatakan pekerjaan waris / pemaklum. Ringkaskan penjelasan daripada waris / pemaklum.

1.9 Pendapatan bulanan isi rumah

Jumlahkan pendapatan bulanan setiap ahli rumah yang bekerja. Tandakan jawapan yang tergolong dalam kumpulan anggaran.Tandakan 8 jika waris / pemaklum enggan menjawab soalan ini.

1.10 Adakah terdapat kehadiran orang lain semasa temuramah dijalankan?

"Orang lain" ertinya sebagai tambahan kepada waris / pemaklum utama. Ia adalah penting untuk mengetahui jika sesiapa mungkin telah membantu waris / pemaklum menjawab soalan. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. No

Nota kepada penemuramah: Anda kini telah selesai Helaian Muka Surat Depan Soal Selidik Verifikasi Penyebab Kematian di Malaysia. Untuk meneruskan temuramah dengan betul, anda mesti mengetahui umur sebenar si mati pada masa kematian. Rujuk kembali Seksyen 1 helaian muka depan jika anda tidak pasti umur si mati pada masa kematian.

Pada masa ini, jika si mati berusia kurang daripada 12 tahun, mulakan dengan menemubual waris / pemaklum dengan menggunakan Borang Soal-selidik Verifikasi Penyebab Kematian di Malaysia (Bawah 12 Tahun) - VA 02/2017 .Jika si mati adalah berusia 12 tahun atau lebih, mulakan dengan menemubual waris / pemaklum dengan menggunakan Borang Soal-selidik Verifikasi Penyebab Kematian di Malaysia (Atas 12 Tahun) VA 01/2017.

7. ARAHAN SOALAN BORANG SOAL SELIDIK VERIFIKASI PENYEBAB KEMATIAN DI MALAYSIA (ATAS 12 TAHUN) – VA 01/2017.

NOTA KEPADA PENEMURAMAH: Muka surat hadapan perlu dilengkapkan terlebih dahulu. Seterusnya, lihat arahan pada muka surat 13 Manual Penemuramah untuk arahan mengenai bagaimana untuk memilih borang soal selidik yang betul untuk temuramah berdasarkan umur si mati pada masa kematian. Jika si mati berumur 12 tahun atau lebih tua pada masa kematian, gunakan Borang Soal Selidik Verifikasi Penyebab Kematian Di Malaysia (Atas 12 Tahun) – VA 01/2017.

SEKSYEN 1: RESPON “OPEN ENDED” DAN KOMEN SERTA PEMERHATIAN PENEMURAMAH

Seksyen ini perlu diisi dan tidak boleh dibiarkan kosong.

Minta waris / pemaklum merumuskan penyakit yang membawa kepada kematian si mati. Tuliskan sebarang maklumat yang diberitahu oleh waris / pemaklum dengan menggunakan ayat mereka sendiri.

Anda juga boleh menggunakan ruang ini untuk menulis komen dan pemerhatian anda tentang temuramah ini.

SEKSYEN 2: KECEDERAAN / KEMALANGAN

2.1 Adakah _____ mengalami kecederaan atau kemalangan seperti .....

“kecederaan” bererti si mati tersebut tercedera oleh sesuatu di luar badan, contohnya satu tamparan fizikal atau jatuh. Ini termasuk kecederaan akibat kemalangan yang disengajakan dan kemalangan yang tidak disengajakan.

Benarkan waris / pemaklum untuk menjawab secara spontan. Jika waris / pemaklum mengalami kesulitan mengenal pasti kecederaan, sila baca senarai jawapan perlahan-lahan. TANDAKAN SEMUA JAWAPAN YANG BERKENAAN.

Jika waris / pemaklum tidak menjawab "Ya" kepada mana-mana, teruskan ke SEKSYEN 3.

2.2 Adakah kecederaan/kemalangan tersebut disengajakan oleh si mati?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

2.3 Adakah kecederaan/ kemalangan tersebut disengajakan oleh orang lain?

Soalan ini memberikan maklumat tempoh berapa lama si mati tersebut terselamat selepas kecederaan untuk memutuskan berkemungkinan kecederaan itu membawa kepada kematian.

2.4 Berapakah tempoh masa antara kecederaan/ kemalangan sehingga kematian?

REKOD BILANGAN JAM ATAU HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

SEKSYEN 3: SENARAI GEJALA

3.1 Berapa lamakah _____ sakit sebelum meninggal dunia?

Adalah penting untuk mengetahui tempoh penyakit ini bagi membantu menentukan apa yang menyebabkan dia meninggal dunia. REKOD BILANGAN BULAN ATAU HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.2 Adakah _____ mengalami demam?

"Demam" ertiannya bayi terasa panas apabila disentuh, atau suhu terlalu tinggi seperti yang diukur dengan termometer.Kami meminta ini kerana demam merupakan salah satu tanda jangkitan. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Yes 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak", "Enggan untuk menjawab", atau "Tidak Tahu" pergi kepada 3.11

3.3 Berapa lama _____ mengalami demam?

Soalan ini bertujuan untuk mengetahui betapa seriusnya demam tersebut. REKOD BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Jangan Tahu.

3.4 Bagaimanakah keadaan demam tersebut?

"Keterangan" demam bermaksud bagaimana teruk demam pada si mati, yang ditunjukkanoleh intensiti demam.

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Yes 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.5 Apakah corak demam tersebut?

"Corak" demam bermaksud berapa kerap dan sering demam berlaku. Ini membantu membezakan antara penyakit berjangkit yang mempunyai cirri-ciri corak demam. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Berterusan; 2. Sekali-sekala; 3. Hanya pada waktu malam; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

3.6 Semasa mengalami demam, adakah _____ berpeluh?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Yes 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.7 Jika "Ya",

Tandakan kenyataan yang diberikan oleh waris / pemaklum. 1. Berpeluh malam dengan banyak; 2. Lain-lain, nyatakan; 3. Enggan menjawab; 4. Tidak tahu

3.8 Semasa mengalami demam, adakah _____ mengalami ruam?

"Ruam" adalah kulit tidak normal yang bukan luka atau lebam .Ia biasanya muncul sebagai koleksi bintik merah pada kulit, atau kadang-kadang sebagai noda merah atau tampalan pada kulit. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Yes 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.11

3.9 Berapa harikah _____ mengalami ruam?

Tempoh ruam memberi maklumat tahap keterukan dan juga sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. REKOD BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

3.10 Di bahagian manakah ruam tersebut?

Adalah sangat penting untuk mengetahui di mana sebenarnya kedudukan ruam tersebut. Soalan ini juga membantu dalam menentukan sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Muka; 2.Sekitar bibir/ mulut; 3. Badan/abdomen; 4. Kaki; 5. Di mana-mana; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

3.11 Adakah _____ mengalami gatal-gatal kulit?

Gatal-gatal adalah tusukan sensasi pada kulit, dan menyebabkan untuk menggaru. Gatal-gatal biasanya, walaupun tidak selalu, dikaitkan dengan ruam kulit yang setempat. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.12 Adakah _____ mempunyai ulser/ kudis?

Kudis adalah ulser kulit kronik yang tidak sembuh, dan berterusan dalam masa yang lama. Ia biasanya disebabkan oleh tekanan yang berterusan, contohnya seperti dihasilkan pada bahagian belakang badan akibat daripada terlantar terlalu lama di katil. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.16.

3.13 Di bahagian manakah kudis/ulser tersebut?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA 1. Punggung 2.Kaki 8.Enggan menjawab 9.Tidak tahu.Jika terdapat dimana-mana bahagian, nyatakan bahagian tersebut.

3.14 Adakah kudis/ulser tersebut mengandungi cecair jernih atau nanah?

Kudis kadang-kadang muncul pada mulanya sebagai buih kecil pada kulit yang dipanggil lepuh."Lepuh" adalah gelembung pada kulit yang mengandungi cecair. Selalunya, cecair akan berubah menjadi nanah. "Nanah" adalah pekat, berkrim, atau cecair kekuningan.

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.15 Berapa harikah kudis/ulser mengeluarkan nanah?
REKOD BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

3.16 Adakah _____ mengalami kebas/sakit menyucuk-nyucuk di bahagian kaki?

Ini dirasai seperti membakar, atau kesemutan seperti 'arus elektrik' pada jari kaki atau tapak kaki. Sesetengah masyarakat menggambarkan ini sebagai sensasi 'semut merangkak di seluruh kaki. Ia boleh disertakan dengan kebas apabila menyentuh. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.17 Adakah anggota kaki _____ dipotong?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.18 Adakah _____ mengalami bibir berubah warna kepada kebiru-biruan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.19 Tiga bulan sebelum kematian, adakah _____ mengalami penurunan berat badan?

Ini menunjukkan tentang perkembangan klinikal penyakit sebelum kematian. Sesetengah penyakit tertentu adalah dikaitkan dengan penurunan berat badan secara mendadak sebelum kematian, yang boleh digambarkan sebagai 'menjadi sangat kurus dan lemah', 'pembentukan pipi cengkung', 'pakaian menjadi longgar' dan lain-lain. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan untuk menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.21.

3.20 Berapa banyak penurunan berat badan tersebut?

Kehilangan berat badan yang ketara lebih daripada 10% adalah satu tanda penting. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Sedikit; 2. Sederhana; 3. Banyak; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu.

3.21 Adakah _____ kelihatan pucat?

Pucat bermaksud kehilangan warna, terutamanya di muka. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.22 Adakah _____ mengalami kekuningan mata?

Soalan ini bertujuan untuk menentukan kehadiran penyakit kuning, bagi membantu mendiagnos punca kematian.

*Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" pada soalan 3.22 teruskan ke 3.24

3.23 Berapa lama _____ mengalami kekuningan mata?

Jika perubahan warna kuning mata wujud, adalah sangat penting untuk menentukan tempohnya. Ini akan membantu menilai sama ada ia boleh membawa kepada kematian. TULIS BILANGAN BULAN, atau HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.24 Adakah _____ mengalami bengkak di kaki?

Kira-kira 60% daripada tubuh manusia dewasa terdiri daripada air. Beberapa penyakit menghasilkan ketidakseimbangan dalam peraturan air, mengakibatkan pengumpulan dalam badan. Pengumpulan itu yang paling sering muncul sebagai pengumpulan cecair di sekitar buku lali, kehadiran yang boleh diingat balik oleh waris / pemaklum. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.26.

3.25 Berapa lama _____ mengalami bengkak di kaki?

Tempoh pengumpulan cecair seperti itu boleh membantu mendiagnos penyakit yang membawa kepada kematian. TULIS BILANGAN BULAN, atau HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.26 Adakah _____ mengalami sembab pada muka?

Kadang-kadang walaupun tidak ada bengkak di tempat lain, orang yang sakit mempunyai wajah yang bengkak. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.28.

3.27 Berapa lama _____ mengalami sembab pada muka?

TULIS BILANGAN BULAN, atau HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.28 Adakah _____ mengalami bengkak/sebab pada seluruh badan?

Soalan ini membantu bagi memastikan pengumpulan cecair dalam seluruh badan, sekiranya waris / pemaklum tidak ingat asal-usul keadaan bengkak, dan penyebaran tersebut. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.30.

3.29 Berapa lama _____ mengalami bengkak/sebab di seluruh badan?

TULIS BILANGAN BULAN, atau HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.30 Adakah _____ mengalami bengkak/ benjolan di leher?

Ketulan di kedua-dua belah leher adalah menandakan bengkak kelenjar limfa. Ketulan ini biasanya tidak menyakitkan. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.31 Adakah _____ mengalami bengkak/ benjolan di ketiak?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya ; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.32 Adakah _____ mengalami bengkak kelenjar di pangkal peha?

"Bengkak" bermaksud kawasan tersebut benjol lebih daripada biasa. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya ; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

3.33 Adakah _____ mempunyai batuk?

Maklumat ini adalah penting untuk mengetahui jika seseorang itu mempunyai batuk, dan tempoh dan keterukan batuk. Batuk merupakan gejala yang biasa untuk banyak keadaan, dan oleh itu soalan ini perlu ditanya dengan teliti. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 2.37.

3.34 Berapa lama _____ mengalami batuk?

Tempoh dan tahap batuk adalah petunjuk penting kepada penyakit yang berkenaan. Mungkin ada yang kerap, episod berulang batuk selama beberapa tahun, jadi jika perlu, penemuramah perlu menjelaskan perkara ini kepada waris / pemaklum, dan merekodkan jawapan kepada soalan ini dengan teliti.

TULIS BILANGAN BULAN, atau HARI atau 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

3.35 Adakah batuk tersebut mengeluarkan kahak?

Lazimnya, pertarungan batuk berakhir dengan meludah beberapa rembesan (dipanggil kahak) yang dihasilkan dalam tiub pernafasan di dada. Kahak boleh menjadi cecair jernih dan mungkin mengandungi darah atau nanah (lihat soalan seterusnya). Pengeluaran kahak boleh membantu menentukan tahap batuk dan mengenal pasti penyakit itu. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.36 Adakah _____ mengalami batuk berdarah?

Kehadiran darah dalam kahak adalah tanda-tanda yang telah dikenal pasti, dan sesuatu yang waris / pemaklum boleh ingat, seperti yang diberitahu kepada mereka oleh si mati atau disaksikan oleh mereka. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

3.37 Adakah _____ mengalami kesukaran bernafas?

"Kesukaran" bernafas adalah tanda dramatik, dan hampir sentiasa menjelma dalam tempoh sebelum kematiannya.Kesukaran ditunjukkan oleh keperluan berusaha dengan lebih untuk bernafas, berat di dada, biasanya bising, dan kadang-kadang disertai dengan batuk. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.42.

3.38 Berapa lama _____ mengalami kesukaran untuk bernafas?

Ini adalah satu soalan susulan dan ditanya jika si mati dilaporkan menghadapi kesukaran bernafas. Seperti dinyatakan di atas, tempoh kesukaran bernafas adalah sangat penting dan perlu direkodkan dalam hari atau bulan.

TULIS BILANGAN BULAN, atau HARI atau 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

3.39 Adakah kesukaran bernafas tersebut berterusan atau kadang-kadang?

Ini adalah satu soalan susulan dan ditanya jika si mati dilaporkan menghadapi kesukaran bernafas. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Berterusan; 2. Kadang-kala; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

3.40 Pada kedudukan manakah, kesukaran bernafas semakin teruk?

Ini adalah satu soalan susulan dan ditanya jika si mati dilaporkan menghadapi kesukaran bernafas. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Baring 2. Duduk; 3. Sentiasa; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

2.41 Adakah kesukaran bernafas menyebabkan _____ terjaga daripada tidur?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.42 Adakah _____ mengalami nafas berbunyi?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.43 Adakah _____ bernafas dengan laju?

Peningkatan dalam kadar pernafasan adalah tanda halus yang mungkin atau tidak mungkin dikesan berbanding tanda-tanda lain seperti kesukaran, atau batuk, atau semput. Penemuramah perlu menjelaskan dengan teliti bahawa kadar peningkatan adalah pendapat subjektif waris / pemaklum dan perlu merekodkan respon yang tepat. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.45.

3.44 Berapa lama _____ mengalami pernafasan laju/ tercunggap-cunggap?

Ini adalah satu soalan susulan dan ditanya jika si mati dilaporkan mempunyai pernafasan cepat.

TULIS BILANGAN BULAN, atau HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.45 Adakah _____ mengalami sakit dada atau ketidakselesaan pada dada dalam masa sebulan sebelum kematian?

Sakit dada mempunyai banyak sebab dan terbahagi kepada dua kategori utama: punca jantung dan bukan jantung. Lokasi kesakitan di dada dikaitkan dengan jenis masalah, serta tempoh sakit dan tahap keterukan atau faktor kelegaan. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.49.

3.46 Berapa lama _____ mengalami kesakitan atau ketidakselesaan dada?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan mempunyai sakit dada. Kadang-kadang, pertarungan sakit dada membawa kepada tidak sedarkan diri dan kematian. TANDAKAN

SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Kurang daripada 30 minit; 2. 30 minit untuk 24 jam; 3. Lebih bahawa 24 jam; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

3.47 Adakah _____ merasa sakit dada atau tidak selesa semasa melakukan aktiviti fizikal?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan mempunyai sakit dada. Sakit dada pada jantung sering dicetuskan didorong apabila melakukan aktiviti fizikal, dan kadang-kadang dilegakan dengan berehat, jadi tindak balas kepada soalan ini boleh membantu dalam mengenal pasti punca sakit dada. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Yes 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.48 Di bahagian manakah sakit atau ketidakselesaan tersebut?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan mempunyai sakit dada. Soalan ini adalah penting untuk mengetahui jika kesakitan itu mungkin telah berkait dengan jantung. Lokasi kesakitan di dada adalah berkait dengan puncanya. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Tengah atau kiri dada;; 2. Bawah dada; 3. Kanan dada; 4. Lain-lain (nyatakan: _____); 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

3.49 Adakah _____ mengalami cirit-birit?

Cirit-birit adalah laluan kerap najis berair, dengan atau tanpa darah. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.51.

3.50 Berapa lama sebelum kematian _____ mengalami cirit-birit?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan mempunyai najis cecair lebih kerap daripada biasa. Ia adalah penting untuk mengaitkan episod cirit-birit dan tempoh sebelum kematianya, dan bukannya sebuah episod yang berlaku seminggu atau lebih sebelum kematian. TULIS BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.51 Adakah _____ mengalami perubahan dalam tabiat membuang air besar?

Penyakit sistem pencernaan sering menyebabkan perubahan dalam tabiat membuang air besar, menyebabkan terjadinya sembelit dan cirit-birit (secara bergilir-gilir) atau berlaku perubahan dalam pembuangan air besar.Jelaskan kepada waris / pemaklum tentang kekerapan dan ciri-ciri. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

3.52 Adakah terdapat darah pada najis_____?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" pada soalan 2.52 teruskan ke 2.54

3.53 Adakah najis berdarah sehingga ke hari kematian?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

3.54 Adakah _____ tidak membuang air kecil sehari sebelum kematian?

Soalan ini ditanya kerana pemberhentian kencing boleh menjadi tanda-tanda sebab yang berbeza. Ia adalah penting kerana pemberhentian air kencing biasanya berlaku sekurang-kurangnya 24 jam sebelum kematian. Jelaskan dengan waris / pemaklum dan catat sewajarnya.

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

3.55 Adakah _____ mengalami muntah -muntah?

Ia adalah penting untuk merekodkan sejarah muntah si mati dalam tempoh yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.59.

3.56 Berapa lama _____ mengalami muntah- muntah sebelum kematian?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan muntah dalam penyakit sebelum kematian.

TULIS BILANGAN HARI atau JAM atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.57 Adakah _____ mengalami muntah darah?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan muntah dalam penyakit tersebut. Darah segar dalam muntah mudah dikenali dan memberi kesedaran serta-merta dan kebimbangan mengenai penyakit ini. Adalah penting untuk membezakan antara muntah darah dari 'batuk' berdarah. Jelaskan kepada waris / pemaklum dan catat respon sewajarnya. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.58 Adakah muntah _____ berwarna kehitam- hitaman?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan muntah dalam penyakit ini. Dalam keadaan tertentu, darah dalam muntah tidak kelihatan merah terang (seperti darah segar), tetapi sebaliknya berwarna kehitaman. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Yes 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.59 Adakah _____ mengalami kesukaran untuk menelan?

Kesukaran menelan adalah sensasi bahawa makanan terlekat di tekak atau bahagian atas abdomen. Ini boleh dirasai di bahagian atas leher atau lebih rendah ke bawah, di belakang dada. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.63.

3.60 Berapa lama _____ mengalami kesukaran menelan sebelum kematian?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan sukar untuk menelan semasa penyakit sebelum kematianya. TULIS BILANGAN BULAN, atau HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.61 Adakah _____ mengalami kesukaran menelan pepejal, cecair atau kedua-dua sekali?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan sukar untuk menelan semasa penyakit ini. Pada mulanya, mungkin ada kesukaran menelan pepejal sahaja dan kemudian, kesukaran menelan apa-apa (pepejal dan cecair). TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Pepejal; 2. Cecair; 3. Kedua-dua; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.62 Adakah _____ terasa sakit semasa menelan?

Soalan ini ditanya kerana perasaan terbakar dan sakit semasa menelan (merasakan di bahagian atas atau bawah leher, di belakang tulang dada) boleh menjadi tanda-tanda penyakit yang serius. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.63 Adakah _____ mengalami sakit perut?

Ia adalah penting untuk mengetahui sama ada si mati mengadu sakit perut semasa penyakit itu, dan lokasi kesakitan. Perut adalah sebahagian daripada badan di bawah tulang rusuk dan di atas tulang pelvik. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.66.

3.64 Berapa lama _____ mengalami sakit perut sebelum kematian?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan sakit perut dalam penyakit ini.
TULIS BILANGAN HARI atau JAM atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.65 Adakah sakit tersebut di bahagian atas atau bawah perut?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan sakit perut dalam penyakit ini, untuk merakam lokasi kesakitan tersebut."Bahagian atas perut" adalah bahagian atas pusat."Bahagian bawah perut" adalah di bawah pusat. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Bahagian atas perut; 2. Bahagian bawah perut; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

3.66 Adakah _____ mengalami perut yang lebih buncit/ busung daripada biasa?

Perut membuncit adalah apabila saiz perut meningkat dengan ketara.Peningkatan dalam saiz adalah penting dalam beberapa kes, dan mudah dikenali. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

*Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.69.

3.67 Berapa lamakah _____ mengalami perut buncit/ busung sebelum kematian?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan mempunyai perut buncit lebih daripada biasa semasa penyakit sebelum kematianya. Biasanya, perut buncit menyebabkan kesukaran bernafas, dan menghadkan pergerakan individu yang terjejas sepanjang tempoh dari masa kemunculan sehingga kematian. Gunakan keadaan yang berkaitan untuk membantu waris /

pemaklum menentukan tempoh. TULIS BILANGAN BULAN atau HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.68 Berapa cepatkah perut _____ menjadi buncit/ busung?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan perut membuncit lebih daripada biasa semasa penyakit ini. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.dengan mendadak; 2. Perlahan-lahan; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.69 Adakah _____ mempunyai ketumbuhan/ bengkak dalam perut?

Ketulan di dalam perut adalah bengkak setempat atau pembesaran. Ini tidak boleh dilihat jelas oleh waris / pemaklum, dan hanya boleh dilaporkan oleh si mati kepada saudara-mara beliau. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.72.

3.70 Di manakah ketumbuhan/ bengkak tersebut?

Tunjukkan gambar sebagai contoh kepada waris / pemaklum. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA. 1. Bahagian atas perut; 2. Bahagian bawah perut; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.71 Berapa lama _____mengalami ketumbuhan/ bengkak dalam perut sebelum kematian?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan mempunyai ketumbuhan / bengkak di dalam perut semasa penyakit ini. TULIS BILANGAN BULAN atau HARI atau 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

3.72 Adakah _____ mengalami sakit kepala?

Tanya sama ada si mati pernah mengadu sakit kepala semasa sakit sebelum kematianya. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.75.

3.73 Berapa lama _____ mengalami sakit kepala sebelum kematian?Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan mempunyai sakit kepala sebelum kematian. TULIS BILANGAN JAM atau HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.74 Adakah permulaan sakit kepala berlaku secara tiba-tiba?

Soalan ini ditanya jika si mati dilaporkan mempunyai sakit kepala sebelum kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.75 Adakah _____ mengalami kekejangan leher?

Ia adalah penting untuk mengetahui sama ada leher si mati menjadi kejang sebelum kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.77.

3.76 Berapa lama _____ mengalami kekejangan leher sebelum kematian?

TULIS BILANGAN BULAN atau HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.77 Adakah _____ pernah mengalami ketidaksedaran diri / pengsan?

Kematian akibat apa-apa jenis penyakit yang biasanya didahului oleh satu tempoh tidak sedarkan diri. Tidak sedarkan diri bermakna ketidakupayaan untuk membangkitkan individu dengan pergerakan kecuali untuk bernafas. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.81.

3.78 Adakah tempoh ketidaksedaran diri/pengsan berlaku secara tiba-tiba atau perlahan-lahan?

Corak permulaan tidak sedarkan diri adalah khusus kepada penyakit tertentu, (berlaku secara mendadak dalam beberapa kes dan terjadi secara beransur-ansur pada kes-kes lain) Jika tidak sedarkan diri berkembang dalam tempoh 4-6 jam atau lebih, maka ia dianggap sebagai permulaan perlahan. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Secara tiba-tiba; 2. Perlahan-lahan; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.79 Berapa lama tempoh ketidaksedaran diri/ pengsan tersebut?

Menjelaskan tempoh tidak sedarkan diri dengan waris / pemaklum, dan merekodkan respon sewajarnya. TULIS BILANGAN JAM atau HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.80 Adakah keadaan ketidaksedaran diri/pengsan berterusan sehingga membawa kepada kematian?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.81 Adakah _____ mengalami tempoh kekeliruan pada keadaan sekeliling dalam masa 3 bulan sebelum kematian?

Kekeliruan bermaksud disorientasi dalam masa dan ruang. Ia tidak sama seperti tidak sedarkan diri. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

*Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke 3.85

3.82 Berapa lama tempoh kekeliruan tersebut?

TULIS BILANGAN JAM atau HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.83 Adakah tempoh kekeliruan bermula secara tiba-tiba atau perlahan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Secara tiba-tiba; 2. Perlahan-lahan; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.84 Adakah tempoh kekeliruan berterusan sehingga kematian?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

3.85 Dalam masa 3 bulan sebelum kematian, adakah _____ mudah lupa terhadap perkara-perkara yang baru sahaja berlaku?

Hilang ingatan biasanya disertai oleh pemikiran lambat atau berulang-ulang, aktiviti yang disengajakan. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

3.86 Adakah _____ mengalami sawan?

Sawan adalah pergerakan pantas yang tidak disedari pada sebahagian anggota badan atau kadang-kadang keseluruhan anggota badan yang kerap diredukan dengan tidak sedarkan diri. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Yes 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 3.89.

3.87 Berapa lama sawan berlaku sebelum kematian?

TULIS BILANGAN minit atau jam atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.88 Adakah _____ tidak sedarkan diri semasa mengalami sawan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

3.89 Adakah _____ pernah mengalami lumpuh?

Lumpuh bermaksud kehilangan kekuatan atau kuasa di bahagian-bahagian tertentu badan. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Yes 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" :

BERHENTI.

Jika simati adalah perempuan, teruskan ke SEKSYEN 4 : SOALAN UNTUK PEREMPUAN

Jika simati adalah lelaki, teruskan ke SEKSYEN 5 :ALKOHOL DAN TEMBAKAU

3.90 Berapa lama _____ mengalami lumpuh sebelum kematian?

Dalam keadaan tertentu, lumpuh berkembang atau meluas ke bahagian yang berlainan di badan dalam tempoh beberapa hari atau minggu. TULIS BILANGAN HARI, atau bulan atau tahun atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

3.91 Anggota atau bahagian badan manakah yang lumpuh?

Baca senarai perlahan-lahan mengikut urutan. Tandakan semua YANG BERKENAAN.

BERHENTI.

Jika simati adalah perempuan, teruskan ke SEKSYEN 4 : SOALAN UNTUK PEREMPUAN

Jika simati adalah lelaki, teruskan ke SEKSYEN 5 :ALKOHOL DAN TEMBAKAU

SEKSYEN 4: SOALAN UNTUK PEREMPUAN

Nota kepada penemuramah: Bahagian ini perlu diisi untuk kematian wanita sahaja. Jika si mati adalah lelaki, pergi ke Seksyen 5.

4.1 Adakah _____ mempunyai bengkak atau ketulan pada payudara?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

4.2 Adakah _____ mempunyai ulser pada payudara?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

4.3 Adakah _____ mengalami rasa sakit yang teramat sangat di bahagian perut sebelum kematian?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

4.4 Adakah _____ mengalami pendarahan pada faraj selain daripada darah haid?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

4.5 Adakah _____ tumpah darah sejurus sebelum kematian?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

4.6 Adakah _____ mengalami lelehan faraj yang berbau busuk sebelum kematian?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

4.7 Adakah _____ mengandung semasa kematian?

Semasa fasa awal kehamilan, ini mungkin hanya diketahui oleh ahli wanita keluarga, terutamanya adik-beradik. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke soalan 4.14.

4.8 Berapa bulan kandungan _____ sebelum kematian?

TULIS BILANGAN BULAN atau 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika kandungan di bawah 6 bulan bagi soalan 4.8 terus ke soalan 4.12

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" pada soalan 4.8 teruskan ke Soalan 4.14

4.9 Adakah _____ meninggal semasa bersalin?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke 4.11

4.10 Berapa lamakah tempoh sakit bersalin?

TULIS BILANGAN JAM atau 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

BERHENTI, TAMAT SEKSYEN 4, TERUSKAN KE SEKSYEN 5: ALKOHOL DAN TEMBAKAU

4.11 Adakah _____ meninggal dalam masa 6 minggu selepas melahirkan anak?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika jawab "Ya" pada soalan 4.11, BERHENTI, TAMAT SEKSYEN 4, TERUSKAN KE SEKSYEN 5: ALKOHOL DAN TEMBAKAU

4.12 Adakah _____ meninggal semasa keguguran anak?

Sejarah keguguran berguna dalam mengenal pasti punca kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika jawab "Ya" pada soalan 4.12, BERHENTI, TAMAT SEKSYEN 4, TERUSKAN KE SEKSYEN 5: ALKOHOL DAN TEMBAKAU

4.13 Adakah _____ meninggal semasa atau dalam masa 6 minggu selepas keguguran anak?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika jawab "Ya" pada soalan 4.13, BERHENTI, TAMAT SEKSYEN 4, TERUSKAN KE SEKSYEN 5: ALKOHOL DAN TEMBAKAU

4.14 Adakah dia terlewat datang haid semasa kematian?

Jawapan kepada ini dan juga persoalan yang seterusnya adalah paling baik diperolehi daripada saudara perempuan si mati, terutamanya kakak, jika waris / pemaklum utama tidak tahu.

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

*Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" pada soalan 4.14: BERHENTI, TAMAT SEKSYEN 4, TERUSKAN KE SEKSYEN 5: ALKOHOL DAN TEMBAKAU

4.15 Berapa bulankah dia lewat datang haid?

TULIS BILANGAN BULAN atau 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

SEKSYEN 5: ALKOHOL DAN TEMBAKAU

Nota kepada penemuramah: Mula dengan menjelaskan, "Sekarang saya ingin bertanya kepada anda beberapa soalan mengenai alkohol dan penggunaan tembakau".

5.1 Adakah _____ pernah mengambil tembakau?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke 5.6.

5.2 Adakah _____ masih mengambil tembakau sebulan sebelum kematian?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

5.3 Berapa lama _____ telah berhenti mengambil tembakau?

TULIS BILANGAN dalam bulan atau tahun atau 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" pada soalan 5.3 terus ke soalan 5.6

5.4 Apakah jenis tembakau yang _____ ambil?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Rokok; 2.Paip (termasuk Shisha); 3. Kunyah tembakau 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

Jika "Paip" atau "Kunyah tembakau" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" pada soalan 5.4, terus ke soalan 5.6

5.5 Berapa banyakkah rokok yang dihisap dalam sehari?

TULIS BILANGAN dalam batang atau kotak. Tandakan 8 jika "Enggan menjawab" atau 9 jika "Tidak tahu"

5.6 Adakah _____ pernah mengambil minuman keras?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

*Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" pada soalan 5.6: **BERHENTI, TAMAT SEKSYEN 5, TERUSKAN KE SEKSYEN 6: SEJARAH PENYAKIT KRONIK SI MATI.***

5.7 Adakah _____ masih mengambil minuman keras sebulan sebelum kematian?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Sekiranya jawab "Ya" pada soalan 5.7, terus ke soalan 5.9

5.8 Berapa lama _____ telah berhenti mengambil minuman keras?

TULIS JANGKAMASA berhenti mengambil minuman keras. Tandakan 8 jika “Enggan Menjawab” atau 9 jika “Tidak Tahu”

5.9 Pada pendapat anda, berapa banyakkah jumlah minuman keras yang diambil _____ dalam sehari?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Sedikit   2.Sederhana   3.Banyak
8.Enggan   9.Tidak Tahu

BERHENTI, TAMAT SEKSYEN 5, TERUSKAN KE SEKSYEN 6: SEJARAH PENYAKIT KRONIK SI MATI.

SEKSYEN 6: SEJARAH PENYAKIT KRONIK SI MATI

Adakah _____ mengalami mana-mana daripada yang berikut?

6.1 Kencing Manis?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke Soalan 6.5

6.2 Berapa lamakah_____mengalami kencing manis?

TULIS JANGKAMASA menghidap kencing manis (dalam tahun). Tandakan 8 jika “Enggan Menjawab” atau 9 jika“Tidak Tahu”

6.3 Adakah_____sedang mengambil rawatan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke Soalan 6.5

6.4 Jika Ya, adakah_____mengambil .....?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ubat makan; 2. Suntikan; 3. Kedua-duanya 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.5 Sakit Jantung?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.6 Angin Ahmar/Lumpuh?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.7 Darah tinggi?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke Soalan 6.5

6.8 Berapa lamakah_____mengalami darah tinggi?

TULIS JANGKAMASA menghidap Darah Tinggi (dalam tahun). Tandakan 8 jika “Enggan Menjawab” atau 9 jika “Tidak Tahu”

6.9 Adakah _____ mengambil rawatan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke Soalan 6.5

6.10 Jika Ya, apakah jenis rawatan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ubat moden; 2. Ubat tradisional; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.11 Masalah kolesterol tinggi

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke Soalan 6.15

6.12 Berapa lamakah_____mengalami masalah kolesterol tinggi?

TULIS JANGKAMASA menghidap Kolesterol Tinggi (dalam tahun). Tandakan 8.jika "Enggan Menjawab" atau 9. jika "Tidak Tahu"

6.13 Adakah_____mengambil rawatan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke Soalan 6.15

6.14 Jika Ya, apakah jenis rawatan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ubat moden; 2. Ubat tradisional; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.15 Obesiti / kegemukan

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.16 Sakit buah pinggang

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.17 Asma / Lelah / Semput

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.18 Sakit sendi yang kronik

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.19 Nyanyuk

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.20 Masalah Kemurungan

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.21 Lain-lain masalah mental

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.22 Sawan

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.23 Kanser

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.24 Tibi

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.25 AIDS/HIV

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

6.26 Lain-lain, nyatakan.

SILA NYATAKAN

SEKSYEN 7: REKOD KESIHATAN

7.1 Adakah kakitangan kesihatan pernah memberitahu sebab kematian _____?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" terus ke 7.3.

7.2 Apakah yang dikatakan oleh kakitangan kesihatan mengenai sebab kematian?

Tuliskan jawapan yang tepat seperti yang dikatakan oleh waris / pemaklum.

7.3 Adakah _____ pernah mendapatkan rawatan kesihatan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" teruskan ke soalan 7.5.

7.4 Rekodkan nama dan alamat hospital atau pusat kesihatan di mana rawatan di ambil:

7.5 Adakah anda mempunyai rekod kesihatan yang dimiliki oleh_____?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" teruskan ke soalan 7.9.

7.6 Bolehkah saya melihat rekod kesihatan tersebut?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" teruskan ke soalan 7.9.

7.7 Rekodkan tarikh bagi catatan terakhir.

TULISKAN hari / bulan / tahun (hh / bb / tttt)

7.8 Catatkan nota tersebut.

Tulis nota/catatan yang tepat seperti yang tercatat dalam rekod perubatan.

7.9 Adakah sijil kematian dikeluarkan?

Ini adalah penting untuk mengetahui tentang pengeluaran sijil kematian kerana dari rekod tersebut boleh diketahui penyebab kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" teruskan ke soalan 8.1.

7.10 Bolehkah saya melihat sijil kematian tersebut?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" teruskan ke 8.1.

7.11 Rekodkan sebab kematian daripada sijil tersebut.

Ini adalah yang pertama dalam senarai sebab-sebab kematian pada sijil tersebut. Masukkan penyebab pertama kematian dalam ruang yang telah disediakan.

Jika hanya ada satu punca kematian, tamatkan temu bual tersebut, ucapkan terima kasih kepada waris / pemaklum bagi kerjasama mereka, dan teruskan ke 8.1.

7.12 Rekodkan penyebab kematian (penyakit atau keadaan) daripada sijil tersebut.

Ini adalah senarai selepas sebab langsung kematian dalam senarai sebab-sebab kematian pada sijil tersebut. Masukkan penyebab kematian (penyakit atau keadaan) dalam ruang yang telah disediakan.

Jika hanya ada satu penyebab kematian, tamatkan temu bual tersebut, ucapkan terima kasih kepada waris / pemaklum bagi kerjasama mereka, dan teruskan ke 8.1.

7.13 Rekodkan penyebab kedua kematian (penyakit atau keadaan) daripada sijil tersebut.

Ini adalah senarai selepas penyebab pertama kematian dalam senarai sebab-sebab kematian pada sijil tersebut. Masukkan penyebab kedua kematian (penyakit atau keadaan) di ruang yang telah disediakan.

Jika terdapat hanya dua punca kematian maka tamatkan temu bual tersebut, ucapkan terima kasih kepada waris / pemaklum bagi kerjasama mereka, dan teruskan ke 8.1.

7.14 Rekodkan penyebab ketiga kematian (penyakit atau keadaan) daripada sijil tersebut.

Ini adalah senarai selepas penyebab kedua kematian di senarai sebab-sebab kematian pada perakuan itu. Masukkan penyebab ketiga kematian (penyakit atau keadaan) di ruang yang telah disediakan.

Jika hanya terdapat tiga punca kematian maka tamatkan temu bual tersebut, ucapkan terima kasih kepada waris / pemaklum bagi kerjasama mereka, dan teruskan ke 8.1.

7.15 Rekodkan keadaan-keadaan lain yang menyumbang kepada kematian daripada sijil tersebut.

Ini adalah senarai selepas penyebab ketiga kematian dalam senarai sebab-sebab kematian pada sijil tersebut. Masukkan punca penyumbang kepada kematian dalam ruang yang telah disediakan.

Jika tidak ada sebab-sebab yang menyumbang kepada kematian pada sijil tersebut, tamatkan temu bual tersebut, ucapkan terima kasih kepada waris / pemaklum bagi kerjasama mereka, dan teruskan ke 8.1.

8. ARAHAN SOALAN UNTUK BORANG SOAL-SELIDIK VERIFIKASI PENYEBAB KEMATIAN DI MALAYSIA (BAWAH 12 TAHUN) - VA 02/2017

Nota kepada penemuramah: Helaian muka surat depan perlu dilengkapkan terlebih dahulu. Jika si mati berusia kurang daripada 12 tahun pada masa kematian, gunakan Borang Soal-selidik Verifikasi Penyebab Kematian di Malaysia (Bawah 12 Tahun) – VA 02/2017.

SEKSYEN 1: RESPON OPEN ENDED DAN KOMEN SERTA PEMERHATIAN PENEMURAMAH

Seksyen ini perlu diisi dan tidak boleh dibiarkan kosong.

Minta waris / pemaklum merumuskan penyakit yang membawa kepada kematian si mati. Tuliskan sebarang maklumat yang diberitahu oleh waris / pemaklum dengan menggunakan ayat mereka sendiri.

SEKSYEN 2: LATAR BELAKANG

2.1 Adakah anak tersebut merupakan anak kelahiran tunggal atau anak kelahiran kembar?

Ini adalah penting untuk mengetahui kerana kelahiran kembar berbanding dengan kelahiran tunggal membawa kepada beberapa risiko. Jika dua atau lebih kanak-kanak yang dilahirkan pada masa yang sama, ia dikira sebagai kelahiran kembar walaupun salah satu atau lebih daripada bayi yang dilahirkan mati. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Tunggal 2. Kembar; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

2.2 Jika kanak-kanak itu adalah sebahagian daripada kelahiran kembar, tanyakan: Adakah ini anak pertama, kedua, atau seterusnya dalam urutan kelahiran?

Jika kanak-kanak adalah hasil daripada kandungan kembar, pada urutan manakah semasa kanak-kanak tersebut dilahirkan? Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Pertama; 2. Kedua; 3. Ketiga atau lebih; 8. Enggan menjawab; 9. Jangan Tahu. Jika kanak-kanak itu adalah kelahiran tunggal, tandakan "1. Pertama".

2.3 Apakah si ibu masih hidup?

Jika ibu tidak hadir pada temu bual itu, tanyakan jika ibu kepada kanak-kanak yang mati itu masih hidup. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tiada

Jika ibu masih hidup, teruskan ke Soalan 1.6.

2.4 Sekiranya si ibu sudah meninggal, tanyakan: Adakah si ibu meninggal semasa atau selepas melahirkan anak?

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Semasa 2. Selepas; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika ibu meninggal dunia semasa bersalin, teruskan ke Soalan 2.6.

2.5 Berapa lama tempoh si ibu meninggal selepas melahirkan anak?

Rekodkan dalam hari atau bulan. Jika ibu meninggal dunia kurang daripada 24 jam selepas bersalin, rekod 00 hari. Gunakan 1 bulan = 28 hari untuk menentukan bilangan bulan.

2.6 Di manakah bayi / anak tersebut dilahirkan?

Tandakan jawapan yang sesuai dengan tempat di mana kelahiran berlaku. Bezakan antara kelahiran "hospital" (iaitu, institusi kesihatan dengan kemudahan pesakit dalam) daripada "kemudahan kesihatan yang lain" (dispensari, pusat kesihatan atau klinik swasta di mana pesakit adalah pesakit luar). Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Hospital 2. Lain-lain kemudahan kesihatan kerajaan; 3. Hospital / klinik swasta 4. Dalam perjalanan ke hospital atau kemudahan kesihatan yang lain; 5. Rumah; 6. Lain-lain; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

2.7 Apakah saiz bayi / anak semasa kelahiran?

Baca bahagian pertama soalan itu, dan kemudian perlahan-lahan baca keempat-empat pilihan jawapan. Waris / pemaklum perlu mendengar semua pilihan jawapan sebelum memberikan jawapan beliau. Kami ingin tahu jika bayi itu kecil atau besar kerana kedua-dua ini boleh menyebabkan masalah. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Lebih kecil daripada biasa; 2. Seperti biasa; 3. Lebih besar daripada biasa; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

2.8 Berapa berat bayi / anak semasa dilahirkan?

Berat lahir yang rendah adalah faktor penting yang dikaitkan dengan peningkatan risiko untuk kematian neonatal. Jika berat bayi pada masa penyakit yang membawa kepada kematian diketahui, REKODKAN BERAT DALAM GRAM. Contoh; sekiranya berat bayi semasa dilahirkan ialah 2.5kg, tuliskan 2500gram.

2.9 Apakah jantina bayi tersebut?

Pilih jawapan yang sesuai dengan jantina bayi. Ia akan menjadi satu keadaan yang luar biasa, walaupun dalam kes mati dalam kandungan, apabila jantina tidak diketahui. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Lelaki; 2. Perempuan; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

2.10 Bilakah tarikh kelahiran bayi tersebut?

Catatkan tarikh kelahiran dalam hari / bulan / tahun. Sebagai contoh, jika bayi itu dilahirkan pada 22 Mei, 2006, tuliskan: 22/05/2006

2.11 Adakah bayi lahir hidup atau lahir mati?

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Lahir Hidup 2. Lahir Mati; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

*Jika lahir mati, terus ke soalan 2.16

2.12 Adakah bayi pernah menangis?

Soalan ini akan membantu kita memahami jika bayi itu mati dalam kandungan.

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak Tahu

2.13 Adakah bayi pernah bergerak?

Soalan ini akan membantu kita memahami jika bayi itu mati dalam kandungan.

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1.Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

2.14 Adakah bayi pernah bernafas?

Soalan ini akan membantu kita memahami jika bayi itu mati dalam kandungan.

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1.Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

2.15 Ini adalah untuk penemuramah sahaja. Jika jawapan kepada SEMUA TIGA soalan (2.12, 2.13, dan 2.14) adalah "TIDAK", kemudian tandakan "YA" pada bahagian kematian pramatang (untuk soalan 2.15) dan terus ke soalan 2.16.

Jika salah satu jawapan untuk 2.12 atau 2.13 atau 2.14, adalah "YA", maka tanda "Tidak" (untuk soalan 2.15) dan teruskan ke 2.20.

Nota kepada Penemuramah: Soalan-soalan ini ditanya untuk menentukan sama ada mati dalam kandungan telah berlaku. Mati dalam kandungan ditakrifkan sebagai kelahiran janin yang telah mati sekurang-kurangnya pada 28 minggu kehamilan. Mati dalam kandungan tidak akan menunjukkan tanda-tanda yang ditanya dalam soalan 2.12 hingga 2.14.

2.16 Adakah terdapat tanda lebam atau kecederaan pada badan bayi semasa dilahirkan?

Kecederaan kelahiran bermakna kecederaan yang berlaku semasa kelahiran, seperti lebam yang besar atau tulang patah. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

2.17 Adakah badan bayi (kulit dan tisu) "lembik" dan menggelupas?

Menggelupas (*macerated*) bermakna badan dalam keadaan lembik. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

*Jika jawapan adalah "Tidak", "Tidak Tahu" atau "Enggan menjawab", teruskan ke Seksyen 3: Sejarah Kehamilan

2.18 Adakah mana-mana pada badan bayi yang tidak normal secara fizikal semasa dilahirkan? (Contoh, bahagian badan yang terlalu besar atau terlalu kecil, pertumbuhan tambahan pada badan)

Ini bermakna bahawa satu atau lebih bahagian badan tidak berbentuk seperti biasa. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika jawapan adalah "Tidak", "Enggan menjawab", atau "Tidak Tahu", teruskan ke Seksyen 3: Sejarah Kehamilan.

2.19 Apakah yang tidak normal?

Soalan ini adalah untuk mengenalpasti punca masalah kesihatan bayi. Baca perlahan-lahan satu demi satu pilihan jawapan. TANDAKAN SEMUA YANG BERKENAAN (jawapan boleh lebih daripada satu)

Selepas menjawab soalan 2.19, terus ke Seksyen 3: Sejarah Kehamilan

2.20 Berapakah umur bayi / kanak-kanak apabila penyakit membawa maut bermula?

Tanya waris / pemaklum berapakah umur bayi / kanak-kanak apabila penyakit membawa maut bermula. Jika si mati berumur kurang daripada satu bulan, rekodkan bilangan hari sahaja. Jika si mati berumur kurang daripada satu tahun, catatkan bilangan bulan sahaja. Jika si mati berumur satu tahun atau lebih, catatkan bilangan tahun sahaja. Rekodkan "00" hari jika si mati berumur kurang daripada 1 hari.

2.21 Berapa lama penyakit tersebut berlanjutan?

Rekodkan berapa lama penyakit itu berlanjutan. Jika penyakit itu kurang daripada 24 jam, rekod 00.

Gunakan 1 bulan = 28 hari untuk menentukan bilangan bulan.

2.22 Berapa umur bayi / anak semasa meninggal?

Tanya waris / pemaklum berapa umur bayi / anak pada masa kematian. Jika si mati berumur kurang daripada satu bulan, rekodkan bilangan hari sahaja. Jika si mati berumur kurang daripada satu tahun, catatkan bilangan bulan sahaja. Jika si mati berumur satu tahun atau lebih, catatkan bilangan tahun sahaja. Rekodkan "00" hari jika si mati berumur kurang daripada 1 hari.

2.23 Di manakah bayi tersebut meninggal?

Tandakan pada jawapan yang sesuai dengan tempat di mana kematian berlaku. Ini adalah tempat di mana bayi tersebut mula-mula meninggal (tidak bergerak, tidak bernafas). Bezakan antara meninggal di "hospital" (iaitu, institusi kesihatan dengan kemudahan pesakit dalam) berbanding "kemudahan kesihatan yang lain" (dispensari, pusat kesihatan atau klinik swasta di mana pesakit adalah pesakit luar). Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Hospital Kerajaan; 2. Lain-lain kemudahan kesihatan kerajaan; 3. Hospital / klinik swasta; 4. Dalam perjalanan ke hospital atau kemudahan kesihatan yang lain; 5. Rumah; 6. Lain-lain; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

2.24 Bagi kematian di hospital atau pusat kesihatan, rekodkan nama dan alamat hospital atau pusat kesihatan tersebut.

Rekodkan maklumat dengan tepat.

2.25 Tandakan umur bayi / anak pada semasa meninggal.

UNTUK PENEMURAMAH SAHAJA: tandakan umur bayi/anak pada masa kematian. Ini boleh diambil dari soalan 2.22. Jika waris / pemaklum menjawab "Enggan untuk menjawab" atau "Tidak Tahu", anda mesti cuba untuk menganggarkan umur yang paling tepat. Ini penting kerana ia akan menentukan sama ada untuk terus ke Seksyen 3: Sejarah Kehamilan atau terus ke Seksyen 4: Kematian Neonatal.

Jika umur kanak-kanak kurang daripada 28 hari lama, teruskan Seksyen 3: Sejarah Kehamilan.

Jika umur kanak-kanak adalah 28 hari hingga 11 tahun teruskan ke Seksyen 4: Kematian Neonatal.

SEKSYEN 3: SEJARAH KEHAMILAN

3.1 Adakah pada tempoh akhir kehamilan (3 bulan terakhir) dan sewaktu bersalin atau melahirkan mempunyai masalah-masalah berikut?

Soalan ini bertujuan mendapatkan maklumat dimana sekiranya terdapat masalah / komplikasi semasa kehamilan atau bersalin, ini akan menjadi satu faktor risiko yang boleh menyumbang kepada kematian bayi dalam kandungan atau kematian neonatal.

BACA SETIAP KOMPLIKASI DAN TANDAKAN PADA SEMUA YANG BERKENAAN. BACA 'IBU' JIKA SI IBU ADALAH BUKAN WARIS / PEMAKLUM.

3.2 Berapa lama tempoh kehamilan?

Ini memberikan maklumat usia kandungan ibu pada masa kelahiran bayi (yang akan menunjukkan sama ada kelahiran itu adalah kelahiran pra-matang, matang atau post-matang). Kita perlu tahu tempoh kehamilan kerana kehamilan awal dan akhir boleh mempunyai masalah-masalah lain. REKOD BILANGAN BULAN. REKOD NOMBOR KURANG DARIPADA 10 SEBAGAI 0_. JIKA TIDAK TAHU, TANDAKAN "9".

Sebagai contoh, jika tempoh mengandung adalah 7 bulan, tuliskan, 07.

Jika tempoh kehamilan diketahui, terus ke soalan 3.4 (langkau soalan 3.3)

3.3 Adakah kehamilan berakhir awal, tepat pada waktunya atau lewat?

Dalam kes-kes di mana waris / pemaklum tidak mengetahui bilangan bulan mengandung berlangsung, waris / pemaklum mungkin boleh mengkategorikan sebagai kelahiran awal, mengikut masa, atau lewat.

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Awal 2. Tepat, 3. Lewat; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.4 Sebelum bayi dilahirkan, adakah bayi bergerak pada hari-hari terakhir?

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.5 Bilakah kali terakhir anda (si ibu) merasakan pergeakan bayi?

Tandakan dengan tepat. Jika waris / pemaklum merasakan pergerakan bayi berhenti dalam tempoh 1 hari semasa bersalin, rekod bilangan jam pertama dalam ruang 2-digit (contohnya, 01 akan menunjukkan 1 jam). Jika waris / pemaklum merasakan bayi berhenti bergerak dalam tempoh 1 hari atau lebih sebelum bersalin, rekod bilangan hari dalam ruang 2-digit yang kedua (contohnya, 01 menunjukkan 1 hari).

3.6 Adakah ketuban pecah dengan sendiri?

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak", "Tidak Tahu" atau "Enggan Menjawab" pergi kepada soalan 3.10.

3.7 Berapa lamakah tempoh ketuban pecah sebelum sakit bersalin?

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Kurang daripada satu hari 2. Satu hari atau lebih; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.8 Apakah warna cecair semasa ketuban pecah?

Soalan ini tentang sama ada bayi berada di bawah tekanan dalam rahim (*in-utero*), menyebabkan pelepasan najis ke dalam cecair amnion sebelum kelahiran. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Hijau atau coklat, 2. Jernih (normal), 3. Lain-lain (nyatakan); 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.9 Adakah cecair tersebut berbau busuk?

Soalan ini mengenai sama ada terdapat jangkitan pada cecair amnion sebelum kelahiran, cecair yang terkena jangkitan mungkin mempunyai bau busuk. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.10 Berapa lamakah tempoh dari mula sakit bersalin sehingga melahirkan?

Rekodkan tempoh bersalin dan melahirkan. Nota: 'Labor' bermula apabila kontraksi adalah tidak lebih daripada 10 minit selain. Gunakan 1 hari = 24 jam untuk mengira jumlah jam.

3.11 Adakah anda (si ibu) menerima sebarang vaksin tetanus semasa kehamilan ini?

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.12 Di mana tempat melahirkan anak?

Tandakan pada jawapan yang sesuai dengan tempat di mana proses bersalin berlaku. Bezakan antara "hospital" bersalin (iaitu, institusi kesihatan dengan kemudahan pesakit dalam) dan "kemudahan kesihatan yang lain" (dispensari, pusat kesihatan atau klinik swasta di mana pesakit dilihat secara pesakit luar).

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Hospital kerajaan; 2. Lain-lain kemudahan kesihatan kerajaan; 3. Hospital / klinik swasta; 4. Dalam perjalanan ke hospital atau kemudahan kesihatan lain; 5. Rumah; 5. Lain-lain; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.13 Bagi kelahiran di hospital atau pusat kesihatan, rekodkan nama dan alamat hospital atau pusat kesihatan tersebut.

Rekod alamat hospital atau kemudahan kesihatan di mana bayi itu dilahirkan.

3.14 Siapakah yang menyambut bayi tersebut?

Tandakan pada jawapan yang sesuai yang sepadan dengan orang utama yang bertanggungjawab menyambut kelahiran bayi. "Sendiri" akan menunjukkan bahawa atendan tidak hadir untuk membantu dalam proses bersalin.

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Doktor 2. Jururawat / bidan kerajaan; 3. Bidan kampung; 4. Sendiri (si ibu) 5. Lain-lain nyatakan; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

3.15 Jika kelahiran berlaku di luar fasiliti, rekodkan nama dan alamat orang yang menyambut kelahiran:

Rekodkan nama dan alamat jururawat atau bidan yang menyambut bayi.

3.16 Adakah bersalin secara ...?

Tandakan jawapan yang sesuai dan sepadan dengan penerangan yang paling tepat berkaitan proses kelahiran. "Biasa" bermaksud bersalin secara biasa / normal. "C-section" bermaksud wanita bersalin secara pembedahan. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Biasa 2. Pembedahan Ceasarian; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Nota kepada penemuramah: Pada ketika ini, rujuk kembali soalan 2.15.

Jika jawapan untuk soalan 2.15 adalah "YA" yang menunjukkan bahawa bayi itu mati dalam kandungan, maka teruskan ke Seksyen 5: Rekod Kesihatan.

Jika jawapan adalah "TIDAK", teruskan dengan Seksyen 3: Kematian Neonatal

SEKSYEN 4: KEMATIAN NEONATAL

Nota kepada penemuramah: Bahagian ini hanya perlu diisi untuk bayi yang meninggal dunia kurang daripada 28 hari. Jika bayi itu adalah mati dalam kandungan (Soalan 2.15 ialah "Ya") jangan jawab bahagian ini. Sebaliknya, langkau ke Seksyen 6: Rekod Kesihatan.

4.1 Adakah terdapat sebarang lebam atau tanda-tanda kecederaan pada badan bayi ketika lahir?

Lebam dan kecederaan kelahiran bermakna kecederaan yang berlaku semasa kelahiran, seperti lebam yang besar atau tulang patah. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.2 Adakah mana-mana pada badan bayi yang tidak normal secara fizikal semasa dilahirkan? (Contoh: bahagian badan terlalu besar atau terlalu kecil, ketumbuhan pada badan)

Ini bermakna bahawa satu atau lebih bahagian badan tidak berbentuk seperti biasa, Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

*Jika jawapan adalah "Tidak", "Tidak Tahu" atau "Enggan Menjawab", terus ke soalan 4.4

4.3 Apakah yang tidak normal?

Baca setiap pilihan jawapan perlahan-lahan satu demi satu. Tandakan SEMUA YANG BERKENAAN.

4.4 Adakah bayi bernafas sejurus selepas dilahirkan?

Pernafasan biasa tidak termasuk lemah untuk bernafas ataupun terdapat bunyi nafas tertahan. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1 Ya, 2 Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

*Jika "Ya," teruskan ke 3.5. Jika "Tidak", "Enggan menjawab," atau "Tidak tahu," teruskan ke 4.6.

4.5 Adakah bayi mengalami kesukaran bernafas?

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.6 Adakah sebarang bantuan diberikan untuk membantu bayi bernafas?

Terdapat pelbagai kaedah yang digunakan untuk membantu bayi bernafas semasa kelahiran. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.7 Adakah bayi menangis sejurus selepas dilahirkan?

"Selepas kelahiran" ertinya sejurus selepas kelahiran. Bayi yang sihat menangis sejurus selepas dilahirkan lahir, jadi adakah bayi boleh menangis. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Ya", kemudian teruskan ke 4.9. Jika "Tidak", "Enggan untuk menjawab", atau "Tidak Tahu", kemudian teruskan ke 4.8.

4.8 Berapa lama selepas dilahirkan, bayi menangis buat kali pertama?

Soalan ini adalah untuk mendapatkan maklumat berapa lama tempoh diambil untuk bayi menangis. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Dalam masa 5 minit; 2. Dalam minit 5-30; 3. Lebih daripada 30 minit 4. Tiada; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

*Jika "Tiada", terus ke soalan 4.11

4.9 Adakah keadaan bayi menjadi tenat sehingga tidak berupaya untuk menangis?

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Ya", kemudian teruskan ke 4.10. Jika "Tidak", "Enggan untuk menjawab", atau "Tidak Tahu", kemudian teruskan ke 4.11.

4.10 Berapakah tempoh masa di antara bayi tenat sehingga tidak berupaya untuk menangis dan waktu kematian bayi?

Soalan ini adalah untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Kurang daripada satu hari 2. Satu hari atau lebih; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.11 Adakah bayi boleh menyusu secara normal semasa hari pertama hidup?

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Ya", teruskan ke 4.13. Jika "Tidak", "Enggan menjawab" atau "Tidak Tahu" teruskan ke 4.12.

4.12 Adakah bayi pernah menyusu secara normal?

Soalan ini adalah untuk mengetahui sama ada bayi pernah menyusu dengan cara normal walaupun ia bukan pada hari pertama kehidupan.

Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya, 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

*Jika jawapan "YA", teruskan ke soalan 4.13.

*Jika jawapan adalah "Tidak"; "Enggan Menjawab" atau "Tidak Tahu" terus ke soalan 4.16

4.13 Adakah keadaan bayi menjadi tenat sehingga tidak berupaya untuk menyusu secara normal?

Tanya soalan ini hanya jika jawapan kepada soalan 4.13 adalah "Ya".

"tenat sehingga tidak berupaya untuk menyusu secara normal" bermaksud bahawa bayi tidak menyusu secara normal akibat penyakit yang di alaminya. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.14 Berapa lama selepas lahir bayi berhenti menyusu secara normal?

Soalan ini adalah untuk membantu mendapatkan maklumat sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada simptom penyakit yang membawa kepada kematian. TULIS BILANGAN HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

*Jika jawapan adalah "YA", terus ke soalan 4.15

*Jika jawapan adalah "Tidak Tahu" atau "Enggan Menjawab", terus ke soalan 4.17

4.15 Berapakah tempoh masa di antara bayi tenat sehingga tidak berupaya untuk menyusu secara normal dan waktu kematian bayi?

Tanya soalan ini hanya jika jawapan kepada soalan 4.14 adalah "Ya."

Soalan ini membantu mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Kurang daripada satu hari 2. Satu hari atau lebih; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.16 Semasa bayi sakit, adakah bayi mengalami kesukaran bernafas?

"Sukar bernafas" bermaksud bahawa bayi itu bekerja lebih keras daripada biasa untuk bernafas. Tandakan satu pilihan jawapan sahaja: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak", "Enggan menjawab" atau "Tidak tahu" teruskan ke 4.19.

4.17 Pada umur berapakah bayi mula mengalami kesukaran bernafas?

Soalan ini memantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TULIS BILANGAN HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

4.18 Berapa hari bayi mengalami kesukaran bernafas tersebut?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TULIS BILANGAN HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

4.19 Semasa bayi sakit, adakah bayi bernafas dengan laju?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak", "Enggan untuk menjawab", atau "Tidak Tahu" teruskan ke 4.22.

4.20 Pada umur berapakah, bayi mula bernafas dengan laju?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TULIS BILANGAN HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

4.21 Berapa hari bayi mengalami pernafasan laju tersebut?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TULIS BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

4.22 Semasa bayi sakit, adakah dinding dada bayi tertarik ke dalam?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya 2. Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.23 Semasa bayi sakit, adakah bayi mendengus?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.24 Semasa mengalami penyakit yang membawa maut, adakah bayi mengalami kekejangan atau sawan?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.25 Semasa mengalami penyakit yang membawa maut, adakah bayi mengalami demam?

"Demam" ertiinya bayi terasa panas apabila disentuh, atau suhu adalah terlalu tinggi seperti yang diukur dengan termometer. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

Jika "Tidak", "Enggan untuk menjawab", atau "Tidak Tahu" teruskan ke 3.28.

4.26 Pada umur berapakah demam tersebut bermula?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TULIS BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

4.27 Berapa hari bayi mengalami demam tersebut?

Tempoh demam boleh membantu untuk mengetahui betapa seriusnya demam tersebut. TULIS BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

4.28 Semasa mengalami penyakit yang membawa maut, adakah badan bayi sejuk ketika disentuh?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak", "Enggan menjawab" atau "Tidak Tahu" teruskan ke 3.31

4.29 Pada usia berapakah badan bayi mula terasa sejuk?

Usia di mana bayi mula berasa sejuk boleh memberi maklumat tahap keterukan dan punca yang mungkin telah membawa kepada penyakit. TULIS BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

4.30 Beberapa harikah badan bayi dalam keadaan sejuk?

Tempoh badan sejuk boleh memberi maklumat tentang tahap keterukan keadaan tersebut. TULIS BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

4.31 Semasa mengalami penyakit yang membawa maut, adakah bayi mengalami kelesuan secara tiba-tiba?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu.

4.32 Semasa mengalami penyakit yang membawa maut, adakah bayi tidak bertindak balas atau tidak sedar?

"Tidak bertindak balas atau tidak sedar" ertinya bayi tidak dapat bertindak balas terhadap sebarang rangsangan seperti cahaya, bunyi atau sentuh. Ini adalah masalah yang serius dan maklumat ini membantu dalam menentukan punca penyakit. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1; Ya; 2 Tidak; . 8. Enggan menjawab; 9 Jangan Tahu.

4.33 Semasa mengalami penyakit yang membawa maut, adakah bayi mempunyai bonjolan pada "ubun-ubun"?

"Bonjolan" bermaksud bahawa ia telah ditolak keluar dan rasa tegang apabila bayi berada dalam keadaan duduk. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.34 Semasa mengalami penyakit yang membawa maut, adakah terdapat nanah di pusat bayi?

"Nanah" adalah tebal, berkrim atau cecair kekuningan. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

4.35 Semasa mengalami penyakit yang membawa maut, adakah terdapat tanda kemerahan pusat bayi?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

Jika "Tidak ", "Enggan menjawab "atau "Tidak Tahu" teruskan ke 4.37.

4.36 Adakah kesan kemerahan pada pusat merebak ke kulit abdomen (perut)?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

4.37 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah bayi mempunyai benjolan yang mengandungi nanah atau mempunyai sebahagian besar kulit yang bernanah?

“Benjolan” adalah kulit tidak normal yang bukan luka atau lebam. “Nanah” adalah pekat, berkrim atau cecair kuning. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

4.38 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah bayi mempunyai kudis-kudis di kulit?

Soalan ini membantu untuk mengetahui adakah masalah ini sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

4.39 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah terdapat tanda kemerahan dan bengkak pada kulit bayi?

“Bengkak” ertinya kawasan ternaik lebih daripada biasa. Kemerahan dan bengkak menunjukkan jangkitan yang serius di kawasan ini. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

3.40 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah mana-mana bahagian kulit bayi menjadi hitam?

Soalan ini membantu untuk mengetahui adakah masalah ini sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

3.41 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah bayi mengalami pendarahan dari mana-mana bahagian?

Soalan ini membantu kerana pendarahan spontan boleh menjadi masalah kesihatan yang serius. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

*Jika jawapan adalah “Tidak” atau “Tidak tahu” atau “Enggan menjawab”, terus ke soalan 4.43

4.42 Rekodkan tempat perdarahan bayi tersebut:

4.43 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah bayi mengalami cirit birit lebih kerap daripada biasa?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

*Jika “Tidak” atau “Tidak tahu” atau “Enggan menjawab” terus ke 4.45.

4.44 Pada hari yang paling teruk, berapa kaliakah bayi mengalami cirit-birit?

Soalan ini membantu untuk mengetahui betapa seriusnya masalah tersebut. Rekodkan berapa kali atau 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu.

4.45 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah bayi mengalami muntah yang teruk?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2. Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

4.46 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah bayi mengalami kulit berwarna kuning?

Kekuningan pada kulit menandakan penyakit kuning dan merupakan keadaan yang serius yang boleh membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

4.47 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah mata bayi berwarna kuning?

Kekuningan pada kulit menandakan penyakit kuning dan merupakan keadaan yang serius yang boleh membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

4.48 Adakah bayi kelihatan dalam keadaan sihat tetapi kemudian mati secara tiba-tiba?

Ia jarang berlaku tetapi kadang-kadang bayi kelihatan dalam keadaan sihat dan kemudian mati secara tiba-tiba. Adalah sangat penting untuk mengetahui maklumat ini.

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

*TAMAT SEKSYEN KEMATIAN NEONATAL. TERUS KE SEKSYEN 6: REKOD KESIHATAN

SEKSYEN 5: KEMATIAN BAYI DAN KANAK-KANAK

BAHAGIAN INI PERLU DIISI UNTUK BUKAN *STILLBIRTH*, BAYI BERUMUR >28 HARI DAN KANAK-KANAK BERUMUR KURANG 12 TAHUN)

5.1 Adakah _____ mengalami kecederaan atau kemalangan?

"Kecederaan" ertinya kanak-kanak itu telah dicederakan oleh sesuatu di luar badan, seperti satu tamparan fizikal atau terjatuh. Ini termasuk kecederaan akibat kemalangan dan kemalangan yang disengajakan. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu.

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" terus ke 5.4.

5.2 Apakah jenis kecederaan atau kemalangan tersebut?

Soalan ini bertujuan untuk mengetahui jenis kecederaan atau kemalangan tersebut. Benarkan waris / pemaklum untuk menjawab secara spontan. Jika waris / pemaklum mengalami kesulitan mengenalpasti kecederaan, sila baca senarai jawapan perlahan-lahan. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Kemalangan jalan raya / kecederaan; 2. Jatuh; 3. Lemas; 4. Keracunan; 5. Gigitan atau sengatan haiwan berbisa; 6. Kebakaran; 7. Keganasan (bunuh diri, dibunuh, didera); 8.Lain- lain (nyatakan); 9. Tidak tahu

5.3 Berapa lama _____ dapat bertahan selepas kecederaan atau kemalangan?

Mengetahui berapa lama kanak-kanak itu terselamat selepas kecederaan atau kemalangan boleh membantu untuk menentukan punca kematian.

Rekod bilangan jam atau hari *atau* 8. Enggan menjawab; 9.Tidak tahu.

5.4 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ mengalami demam?

"Demam" ertinya bayi terasa panas apabila disentuh, atau suhu terlalu tinggi seperti yang diukur dengan termometer. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu.

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" terus ke 5.9.

5.5 Berapa lama _____ mengalami demam?

Soalan ini bertujuan untuk mengetahui betapa seriusnya demam tersebut. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Kurang dari 24 jam; 2. Rekod bilangan hari *atau* 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.6 Adakah demam panas berterusan sehingga _____ meninggal?

Demam tersebut mungkin menyumbang kepada punca kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

*Jika jawapan adalah "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" terus ke soalan 5.9.

5.7 Bagaimanakah keadaan demam tersebut?

"Keterangan" demam bermakna berapa tinggi demam kanak-kanak itu. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ringan; 2. Sederhana; 3. Teruk; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.8 Bagaimanakah corak demam tersebut?

"Corak" demam bererti pada bila demam berlaku dan berapa lama ia berlangsung. Ini mungkin dapat membantu kami menentukan apa yang menyebabkan demam. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Berterusan; 2. Sekali-sekala; 3. Hanya pada waktu malam; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.9 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ mengalami cirit birit lebih kerap daripada biasa?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" terus ke 5.15.

5.10 Pada hari yang paling teruk, berapa kalikah _____ mengalami cirit-birit?

Kekerapan cirit-birit boleh membantu kami mengetahui tahap keterangan keadaan ini. Tulis berapa kali episode cirit-birit atau 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu.

5.11 Berapa harikah sebelum kematian, cirit birit bermula?

Ia memberi maklumat sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Kurang daripada 24 jam; atau REKOD BILANGAN HARI atau 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

Jika kurang daripada 24 jam, terus ke 5.15.

5.12 Adakah cirit-birit berterusan sehingga hari kematian?

Ia memberi maklumat sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

Jika "Ya" teruskan ke 5.14.

5.13 Berapa lama tempoh masa sebelum kematian, _____ telah berhenti mengalami cirit birit?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Kurang daripada 24 jam; atau 2. ____ hari.

5.14 Adakah terdapat darah pada najis cirit-brit tersebut?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.15 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah bayi mengalami batuk?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" terus ke 5.19.

5.16 Berapa harikah_____ batuk?

Soalan ini membantu untuk mengetahui betapa seriusnya ia. REKOD BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.17 Adakah batuk tersebut teruk?

"Teruk" bermaksud batuk yang sangat keras. Soalan ini membantu untuk mengetahui jenis penyakit yang dihidapi. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.18 Adakah _____muntah selepas batuk?

Jika kanak-kanak mempunyai batuk yang teruk, dia mungkin muntah selepas batuk. Ini akan membantu kami memahami penyakit tersebut. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.19 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ mengalami kesukaran untuk bernafas?

"Sukar bernafas" bermaksud bayi itu bekerja lebih keras daripada biasa untuk bernafas. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke 4.21.

5.20 Berapa harikah, _____mengalami kesukaran untuk bernafas?

Tempoh sukar bernafas boleh membantu memahami berapa teruk penyakit itu.
REKOD BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.21 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ bernafas dengan laju?

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke 5.23.

5.22 Berapa harikah, _____ bernafas dengan laju?

Tempoh pernafasan laju boleh membantu memahami berapa teruk penyakit itu.
REKOD BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu.

Catatan kepada penemuramah: Jika KEDUA-DUA 5.19 dan 5.21 adalah "Tidak", teruskan ke 5.28.

5.23 Semasa mengalami penyakit yang membawa maut, adakah dinding dada _____ tertarik ke dalam?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.24 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah bunyi pernafasan _____ seperti yang berikut:

(Tunjukkan setiap bunyi)

5.25 "Stridor"

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.26 Mendengus

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.27 Semput/lelah

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.28 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ mengalami sawan?

"Sawan" adalah pergerakan tidak normal atau pergerakan tidak sengaja yang mungkin berlaku sama ada dalam keadaan rehat atau semasa pergerakan. Sawan boleh melibatkan seluruh badan atau sebahagian daripada badan. Sawan adalah kesentakkan yang tak terkawal dan kekejangan pada lengan dan kaki, kadang-kala menyebabkan keluarnya air kencing dan najis. Soalan ini membantu untuk mengetahui punca penyakit yang membawa kepada kematian.

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.29 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ tidak sedarkan diri?

"Tidak Responsif atau tidak sedarkan diri" ertinya bayi tidak dapat bertindak balas terhadap sebarang rangsangan seperti cahaya, bunyi atau sentuh. Kami meminta perkara ini kerana ia merupakan masalah yang serius yang mungkin membantu kami menentukan punca penyakit ini. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke 4.31.

5.30 Berapa lamakah sebelum kematian, _____ tidak sedarkan diri?

Ini boleh membantu dalam menentukan tempoh tidak sedarkan diri. Ini akan membantu kami mengetahui sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.< 6 jam; 2. 6-23 jam; 3. 24+ jam; 8. Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.31 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ mengalami kejang pada leher?

"Leher kejang" bermaksud leher bayi tidak boleh bergerak dengan cara normal. Soalan ini membantu untuk mengetahui punca penyakit ini.

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.32 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ mengalami bonjolan pada "ubun-ubun"

"Fontanelle" adalah tempat yang lembut ke arah depan kepala bayi. "Membonjol" bermaksud ia telah ditolak keluar dan tegang apabila bayi berada dalam kedudukan duduk.

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.33 Dalam sebulan sebelum meninggal, adakah _____ mengalami ruam pada kulit?

"Ruam" adalah mana-mana kulit tidak normal yang bukan luka atau lebam. Ia biasanya muncul sebagai koleksi bintik merah pada kulit atau kadang-kadang sebagai nodus merah atau tampalan pada kulit. Soalan ini membantu untuk mengetahui punca penyakit ini.

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke 5.38.

5.34 Di manakah ruam tersebut?

Adalah sangat penting untuk mengetahui di mana sebenarnya kedudukan ruam tersebut. Ini akan membantu menentukan punca ruam dan sama ada ia boleh menjadi sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. Baca setiap pilihan perlahan-lahan satu per satu. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Muka; 2.Sekitar bibir/ mulut; 3. Badan/abdomen; 5. Di mana-mana; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

5.35 Dari manakah ruam bermula?

Ia adalah penting untuk mengetahui di mana sebenarnya ruam bermula. Ini akan membantu dalam menentukan punca ruam dan sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1. Muka; 2.Sekitar bibir/mulut; 3. Badan/abdomen; 4. Kaki; 5. Di mana-mana; 8. Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

5.36 Berapa harikah _____ mengalami ruam?

Tempoh ruam akan membantu memberi maklumat sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian.

REKOD BILANGAN HARI atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

5.37 Adakah ruam tersebut mengandungi gelembung yang mengandungi cecair jernih?
Soalan ini membantu untuk mengetahui punca ruam dan sama ada masalah ini adalah sebahagian daripada penyakit yang membawa kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.38 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah anggota (kaki, tangan) _____ semakin mengecil dan kurus? (Tunjukkan gambar)

Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada kanak-kanak itu kekurangan zat makanan semasa penyakit ini dan sama ada kemungkinan ini menyumbang kepada kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.39 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ mengalami bengkak kaki?

"Bengkak" ertinya kawasan yang telah gelembung lebih daripada biasa. Soalan ini membantu untuk mengetahui sama ada kanak-kanak itu kekurangan zat makanan yang mungkin menyumbang kepada penyakit ini. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke 4.41.

5.40 Berapa lamakah _____ mengalami bengkak kaki?

Maklumat tempoh bengkak dapat membantu kerana keadaan ini mungkin menyumbang kepada penyakit kanak-kanak tersebut.

TULIS BILANGAN HARI atau MINGGU, atau 8.Enggan menjawab; 9. Tidak Tahu

5.41 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah kulit_____ mengelupas secara bertompok?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.42 Adakah warna rambut _____ bertukar kemerah-merahan atau kekuning-kuningan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.43 Adakah_____ mempunyai perut yang menonjol/buncit?

Perut menonjol adalah apabila saiz perut meningkat dengan ketara. Peningkatan dalam saiz adalah penting dalam kes-kes tertentu dan mudah dikenal pasti. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.44 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ menderita kerana "kekurangan darah" atau "kepuatan"?

"Pucat" ertinya bayi/kanak-kanak tiada mempunyai warna, terutamanya di muka. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.45 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ mengalami bengkak di bahagian ketiak/kelenjar?

"Bengkak" ertinya kawasan yang gelembung lebih daripada biasa. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.46 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah_____ mempunyai ruam putih di dalam mulut atau pada lidah?

Soalan ini membantu untuk menunjukkan kanak-kanak mempunyai jangkitan teruk yang mungkin menyebabkan kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9. Tidak tahu

5.47 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ mengalami pendarahan dari mana-mana bahagian badan?

Soalan ini ditanya kerana pendarahan spontan boleh menjadi masalah kesihatan yang serius. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke 5.49.

5.48 Rekodkan dari bahagian mana _____ mengalami pendarahan tersebut:

5.49 Semasa mengalami penyakit yang membawa kematian, adakah _____ mengalami sebahagian kulit yang bertukar menjadi warna hitam?

Soalan ini ditanya kerana ia mungkin menunjukkan kanak-kanak itu mengalami pendarahan dalam kulit, yang mungkin disebabkan oleh jangkitan dan menyebabkan kematian. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

SEKSYEN 6: REKOD KESIHATAN

6.1 Adakah anda/penjaga mendapatkan rawatan semasa _____ mengalami penyakit tersebut?

Kanak-kanak memerlukan rawatan profesional untuk penyakit yang teruk. Soalan ini membantu untuk mengetahui rawatan luar yang diterima oleh kanak-kanak. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke Seksyen 7.

6.2 Di mana atau daripada siapa anda mendapatkan rawatan tersebut?

Rekod semua jawapan. Penemuramah boleh membacakan pilihan jawapan sehingga waris / pemaklum menjawab bahawa mereka tidak mendapatkan rawatan dari orang lain. TANDAKAN SEMUA YANG BERKENAAN: 1. Hospital kerajaan; 2. Lain-lain kemudahan kesihatan kerajaan; 3. Hospital / klinik swasta; 4. Pengamal tradisional; 5. Homeopati; 6. Tokoh agama; 7. Farmasi, penjual ubat, kedai, pasar; 8. Lain-lain; 9. Enggan menjawab; 10. Tidak tahu.

6.3 Rekodkan nama dan alamat hospital atau pusat kesihatan tersebut:

6.4 Adakah _____ mempunyai rekod kesihatan?

Adalah penting untuk mengetahui sama ada kanak-kanak tersebut mempunyai rekod kesihatan agar maklumat lanjut mengenai penyakitnya boleh diambil dari dokumen-dokumen tersebut. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke SEKSYEN 7.

6.5 Bolehkah saya melihat rekod kesihatan tersebut?

Adalah sangat penting untuk melihat rekod kesihatan. TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

Jika "Tidak" atau "Enggan menjawab", teruskan ke SEKSYEN 7.

Jika "Ya" dan waris / pemaklum membenarkan anda melihat rekod tersebut, tuliskan semua catatan tersebut.

6.6 Rekodkan tarikh dua lawatan yang paling terkini.

Tarikh akan memberikan maklumat bila kanak-kanak tersebut telah melawat pusat kesihatan.

REKOD TARIKH: hh/bb/tttt.

6.7 Rekodkan dua berat paling terkini pada tarikh-tarikh tersebut.

Sebarang perubahan dalam berat badan akan menjadi penunjuk penting status kesihatan anak itu sebelum kematian. REKOD BERAT: 1.gram _____ 2.gram _____

6.8 Rekodkan tarikh nota terakhir.

Tarikh akan mendedahkan bila anak itu dirawat di pusat kesihatan. REKOD TARIKH: hh/bb/tttt.

6.9 Salin/catat nota tersebut:

Tulis nota dengan betul sebagaimana ia tercatat pada rekod kesihatan.

6.10 Adakah sijil kematian dikeluarkan?

Adalah sangat penting untuk mengetahui sama ada sijil kematian telah dikeluarkan kerana punca kematian boleh diperolehi dari rekod ini.

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke soalan 6.17.

6.11 Bolehkah saya melihat sijil kematian tersebut?

Adalah penting untuk anda melihat dokumen itu jika anda mahu mendapatkan maklumat yang tepat.

Jika "Tidak" atau "Tidak tahu" atau "Enggan menjawab" teruskan ke soalan 6.17.

6.12 Rekodkan sebab kematian daripada sijil tersebut.

Ini adalah senarai pertama dalam sebab-sebab kematian pada sijil tersebut. Masukkan penyebab pertama kematian dalam ruang yang disediakan.

Jika hanya terdapat satu punca kematian, terus ke soalan 6.17.

6.13 Rekodkan penyebab kematian (penyakit atau keadaan) daripada sijil tersebut.

Ini adalah punca langsung kematian dalam senarai sebab-sebab kematian pada sijil tersebut. Masukkan penyebab utama kematian dalam ruang yang disediakan.

Jika hanya terdapat satu penyebab kematian (penyakit atau keadaan), terus ke soalan 6.17.

6.14 Rekodkan penyebab kedua kematian (penyakit atau keadaan) daripada sijil tersebut.

Ini adalah penyebab pertama kematian dalam senarai sebab-sebab kematian pada sijil tersebut. Masukkan penyebab kedua kematian di ruang yang disediakan.

Jika hanya terdapat dua penyebab kematian (penyakit atau keadaan), terus ke soalan 6.17.

6.15 Rekodkan penyebab ketiga kematian (penyakit atau keadaan) daripada sijil tersebut.

Ini adalah penyebab kedua kematian dalam senarai sebab-sebab kematian pada sijil tersebut. Masukkan penyebab ketiga kematian di ruang yang disediakan.

Jika hanya terdapat tiga penyebab kematian (penyakit atau keadaan), terus ke soalan 6.17.

6.16 Rekodkan keadaan-keadaan lain yang menyumbang kepada kematian daripada sijil tersebut.

Ini adalah penyebab ketiga kematian dalam senarai sebab-sebab kematian pada sijil tersebut. Masukkan punca-punca yang menyumbang kematian dalam ruang yang disediakan.

6.17 Adakah ibu kandung bayi/kanak-kanak pernah membuat pemeriksaan “HIV”?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

Jika “Tidak” atau “Tidak tahu” atau “Enggan menjawab” teruskan ke soalan 6.19.

6.18 Adakah hasil pemeriksaan tersebut positif?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

6.19 Adakah ibu kandung bayi/kanak-kanak pernah diberitahu bahawa menghidap “AIDS” oleh pekerja kesihatan?

TANDAKAN SATU PILIHAN JAWAPAN SAHAJA: 1.Ya; 2.Tidak; 8.Enggan menjawab; 9.Tidak tahu

GLOSARI ISTILAH

Panggil balik – cubaan kedua atau ketiga penemuramah bagi menjalankan temuramah dengan waris / pemaklum yang sesuai.

Kerahsiaan - Kerahsiaan adalah jaminan bahawa waris / pemaklum memberi maklumat kepada kakitangan Pejabat Kesihatan Daerah dan Pejabat Kesihatan Daerah tidak akan mendedahkannya kepada orang lain.

Tempoh - Untuk semua tanda-tanda atau gejala-gejala yang tidak dikaitkan dengan keadaan sebelum didiagnosis, dan juga tidak berkaitan dengan kecederaan, "tempoh" ditakrifkan sebagai tempoh bermula penampakan tanda / gejala tertentu sehingga pemberhentian gejala yang, tanpa mengira kehadiran tanda / gejala pada masa kematian, dan tidak kira sama ada tanda / gejala muncul sebentar-sebentar. Sebagai contoh, jika seorang wanita mula mengalami demam 10 hari sebelum kematian, tetapi dia tidak lagi mengalami demam dua hari sebelum kematianya, tempoh demam itu akan menjadi lapan hari, walaupun dia tidak mempunyai demam bagi setiap dan tiap-tiap satu dari lapan hari tersebut.

Ketua isi rumah – Ketua isi rumah adalah orang yang membuat keputusan untuk isi rumah pada setiap hari dan yang bermastautin tetap di rumah tersebut (menghabiskan sekurang-kurangnya enam bulan daripada setahun di rumah). Jika isi rumah melaporkan seseorang yang menghabiskan majoriti masa jauh dari rumah, jadikan pasangan sulung daripada orang tersebut sebagai ketua isi rumah. Jika tidak ada pasangan, jadikan ahli keluarga sulung sebagai ketua, selagi orang ini adalah berumur sekurang-kurangnya 18 tahun. Jika tidak ada ahli keluarga berumur 18 tahun atau lebih, kemudian jadikan anak sulung bukan ahli keluarga sebagai ketua selagi dia adalah 18 tahun atau lebih. Jika tidak ada ahli keluarga tetap sekurang-kurangnya 18 tahun, jadikan saudara sulung atau pemastautin sebagai ketua.

Isi rumah – Isi rumah adalah apa-apa perkiraan di mana seorang atau lebih membuat peruntukan yang sama untuk makanan mereka sendiri atau keperluan lain untuk hidup. Mereka ini mungkin mempunyai bajet yang sama, bersaudara atau bukan, atau gabungan. Mungkin terdapat lebih daripada satu isi rumah dalam unit perumahan. Pendek kata, isi rumah ditakrifkan sebagai satu kumpulan manusia yang "makan dari periuk yang sama."

Waris / pemaklum - Ini adalah orang dewasa yang ditemubual, yang biasanya bermastautin di rumah. Waris / pemaklum mestilah seseorang yang dapat memberikan maklumat yang boleh dipercayai dan tepat mengenai ahli-ahli isi rumah. Dalam kes kematian dalam keluarga, waris / pemaklum dapat memberikan maklumat tentang keadaan yang membawa kepada kematian. Sebaik-baiknya, waris / pemaklum untuk temuramah adalah merupakan orang yang mengambil berat/menjaga si mati dalam tempoh sakit. Waris / pemaklum mungkin disenaraikan mengikut keutamaan:

- Penjaga utama si mati dalam tempoh sebelum kematian
- Ketua isi rumah
- Pasangan ketua isi rumah

- Ibu bapa, terutamanya jika si mati adalah seorang kanak-kanak
- Ahli keluarga sulung yang ada, sekurang-kurangnya 18 tahun atau lebih
- Bukan ahli keluarga sekurang-kurangnya 18 tahun atau lebih tua
- Jiran ketua rumah atau pasangan.

Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan – Ini adalah sistem yang digunakan untuk mengumpul maklumat (menggunakan borang khas) daripada saudara-mara / pengaga orang yang telah mati. Proses ini melibatkan menemuramah saudara-mara atau pengaga si mati mengenai pengetahuan mereka tentang gejala-gejala, tanda-tanda, dan keadaan yang membawa kepada kematian. Maklumat yang dikumpul digunakan untuk mencari penyebab kematian bagi setiap kematian yang dilaporkan.

Instrumen Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan - ini adalah borang yang digunakan untuk mengumpul maklumat mengenai sejarah penyakit si mati dan kehadiran tanda-tanda dan gejala. Borang tersebut adalah untuk dilengkapkan oleh penemuramah semasa temuramah. Terdapat dua jenis borang soal selidik yang digunakan dalam projek ini iaitu:

1. Borang Soal Selidik Verifikasi Penyebab Kematian Di Malaysia (Atas 12 Tahun) – VA 01/2017.
2. Borang Soal Selidik Verifikasi Penyebab Kematian Di Malaysia (Bawah 12 Tahun) – VA 02/2017.

Penemuramah Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan-

Ini adalah orang yang bertanggungjawab untuk menjalankan temuramah dengan ahli-ahli keluarga si mati dalam isi rumah. Penemuramah harus berpengetahuan tentang kawasan di mana dia ditugaskan. Penemuramah Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan mestilah diterima oleh masyarakat di mana dia bekerja. Beberapa keperluan penemuramah termasuk: tahap tertinggi utama sistem pendidikan negara dan keupayaan untuk bertutur dalam dialek kawasan di mana dia ditugaskan.

Manual Penemuramah Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan - Manual Penemuramah Verifikasi Data Penyebab Kematian Yang Tidak Disahkan Secara Perubatan mengandungi maklumat tentang perkara-perkara yang diperlukan oleh penemuramah dalam melakukan kerja masing-masing.

